

ผลการดำเนินการวิจัยในการสังเคราะห์องค์ความรู้

ในบทนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนเขตปทุมวันให้ได้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังที่พึงประสงค์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานทุกกิจกรรมของผู้วิจัยในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ฯ ร่วมกับชุมชน ข้อมูลจากผู้นำชุมชนและผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมจากโรงเรียนและชุมชน และข้อมูลที่ผู้วิจัยดำเนินการติดตามการดำเนินการวิจัยและข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การตรวจเยี่ยมโรงเรียนและชุมชน การเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้วิจัยประจำชุมชน ผู้นำชุมชน คนในชุมชน ผู้บริหาร ครู และเครือข่ายจิตอาสา วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ฯ มีหลักการ ขั้นตอนการดำเนินงานและผลการดำเนินงานดังต่อไปนี้

5.1 หลักการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์

เนื่องจากผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ฯ คือได้ข้อสรุปที่นำมาประมวลสาระสร้างเป็นรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ฯที่พึงประสงค์ ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประเมินเพื่อให้ได้ข้อสรุปว่ากิจกรรมใด โครงการใด รูปแบบใดในการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ฯที่ประสบความสำเร็จ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดประเด็นในการสังเคราะห์โดยยึดหลักความสำเร็จของการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังเป็นกรอบซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ ก) ผู้ดำเนินการ โครงการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(stakeholders) กับโครงการทุกกลุ่มทุกระดับเข้าใจวัตถุประสงค์ หลักการ วิธีการของโครงการอย่างชัดเจนและเข้าใจตรงกัน ข) ความพร้อมและความเต็มใจในการเข้าร่วมโครงการและการปฏิบัติตามภาระงาน/พันธกิจที่รับผิดชอบของผู้ดำเนินการ โครงการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มทุกระดับ ค) ศักยภาพและความสามารถในการดำเนินงานตามหน้าที่รับผิดชอบของผู้ดำเนินการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์จากข้อมูลที่รวบรวมตั้งแต่ก่อน ระหว่าง และหลังดำเนินงานโครงการ เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ฯ จากระยะการวางกรอบแนวคิดโครงการ (inception phase) ขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ว่าชุมชนมีความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขอะไรบ้าง ผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมโดยใช้หลักการอะไร มีกิจกรรมอะไร มีการติดตามประเมินความสำเร็จของโครงการหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้สาระเป็นข้อมูลพื้นฐานในการประชุมอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้วิจัยประจำชุมชน และผู้นำชุมชน รวมทั้งการวิเคราะห์เอกสารโครงการ/กิจกรรมที่แต่ละชุมชนจัดดำเนินการ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ฯ จากระยะการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ฯ ในภาคสนาม (field phase) ขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ว่าผลการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังมีความสำเร็จอยู่ในระดับใด ทั้งรายการกิจกรรมและภาพรวมของชุมชน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ในการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ฯ รวม 15 ครั้ง ข้อมูลจากการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ผู้แทนชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้แทนโรงเรียน ครูในโรงเรียน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 ครั้ง รวมทั้งการสังเกต การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับเครือข่ายจิตอาสากลุ่มต่างๆ เพื่อติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานและการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงาน การสัมภาษณ์เจาะลึกกับผู้วิจัยประจำชุมชนแบบไม่เป็นทางการ และจากการประชุมผู้วิจัยจำนวน 18 ครั้ง

3) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ฯ จากระยะสรุปผลการดำเนินงานโครงการ (summarize phase) ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ว่าโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนมีปัจจัยอะไรที่ทำให้เกิดความสำเร็จ หรือมีอุปสรรคอะไรที่มีผลต่อการดำเนินงาน และมีเงื่อนไขหรือองค์ประกอบอะไรที่สำคัญและจำเป็นต้องมีในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในระหว่างการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ฯ รวม 15 ครั้ง ข้อมูลจากการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ผู้แทนชุมชน ผู้บริหาร

โรงเรียน ผู้แทนโรงเรียน ครูในโรงเรียน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 ครั้ง รวมทั้งการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับจิตอาสากลุ่มต่างๆหลังปิดโครงการ การสัมภาษณ์จะลึกกับผู้วิจัยประจำชุมชนแบบไม่เป็นทางการ รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานผลการดำเนินงานในแต่ละชุมชนของผู้วิจัย ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่เก็บจากหัวหน้าครอบครัว ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหารและครูในโรงเรียน รวมทั้งข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลจากเครือข่ายจิตอาสา

การกำหนดประเด็นการสังเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ทั้ง 3 ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยยึดประเด็นความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขเป็นกรอบในการกำหนดประเด็นการสังเคราะห์ทั้ง 3 ระยะ

5.3 ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์

การนำเสนอผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ ผู้วิจัยจะนำเสนอแยกเป็น 3 หัวข้อได้แก่ 1) ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ในระหว่างการวางกรอบแนวคิดโครงการ (inception phase) 2) ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ในระหว่างการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ในภาคสนาม (field phase) และ 3) ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ในระยะสรุปผลการดำเนินงานโครงการ (summarize phase) รายละเอียดมีดังนี้

5.3.1 ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ในระหว่างการวางกรอบแนวคิดโครงการ (inception phase)

ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ในส่วนนี้ผู้วิจัยแยกเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ 1) ลักษณะความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขของชุมชน และ 2) หลักการ วัตถุประสงค์ และกิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขของชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ลักษณะความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขของชุมชน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นลักษณะความต้องการของชุมชนและโรงเรียนที่ได้จากการสำรวจชุมชน จากข้อมูลที่ผู้วิจัยประจำชุมชนรวบรวมมาจากเขต เจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและผู้บริหารโรงเรียน ข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของชุมชน รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน และข้อมูลจากการสังเกต การ

สัมภาษณ์ของผู้วิจัยในระหว่างดำเนินการโครงการ และนำมาสังเคราะห์จัดหมวดหมู่ตามลักษณะความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขแยกเป็น 3 ด้าน แต่ละด้านสรุปผลการสังเคราะห์ดังต่อไปนี้

ก. ด้านการศึกษา ผลการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ได้ประเด็นลักษณะความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไข รวม 34 ประเด็น ใน 34 ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่โรงเรียนเสนอ/แสดงความต้องการให้ผู้วิจัยไปช่วย เพียง 8 ประเด็น คือ 1) การเตรียมความพร้อมนักเรียนในการสอบ O-NET 2) การพัฒนาทักษะการอ่าน 3) การเสริมความรู้ด้านเพศศึกษาให้แก่นักเรียนเพื่อป้องกันโรคและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 4) การพัฒนาครูด้านเทคนิคการสอนที่เน้นกระบวนการคิด 5) การพัฒนาครูด้านเทคนิคการสอนทักษะการอ่านภาษาไทย 6) การพัฒนาครูด้านเทคนิคทางจิตวิทยาเพื่อการจัดการชั้นเรียนและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน 7) การพัฒนาครูในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน และ 8) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครูเก่าและครูใหม่ เป็นประเด็นที่ชุมชนเสนอ/แสดงความต้องการให้ผู้วิจัยประจำชุมชนเข้าไปช่วยเพียง 6 ประเด็น คือ 1) การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีนิสัยรักการอ่าน 2) การพัฒนาเด็กและเยาวชนด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ 3) การเสริมสร้างการใช้ภาษาสุภาพให้แก่เด็กและเยาวชน 4) การเสริมทักษะด้านกีฬาให้แก่เด็กและเยาวชน 5) การเสริมสร้างความรู้ในการดูแลความปลอดภัยจากไฟฟ้าให้แก่คนในชุมชน และ 6) ความต้องการหนังสือสำหรับห้องสมุดเด็ก และมี 4 ประเด็นที่ชุมชนและโรงเรียนมีความต้องการตรงกันในการพัฒนา คือ 1) การพัฒนานักเรียน/เด็กและเยาวชนด้านการคิดวิเคราะห์ 2) การพัฒนาเด็กและเยาวชนด้านทักษะที่จำเป็น 3) การเสริมความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่เด็กและเยาวชน และ 4) การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ยังเหลือประเด็นที่เป็นปัญหาสืบเนื่องและเกี่ยวข้องที่ต้องพัฒนาแต่โรงเรียนและชุมชนไม่ได้แสดงความต้องการในการพัฒนาจำนวน 16 ประเด็น ซึ่งล้วนเป็นประเด็นปัญหาที่จะทำให้เกิดผลต่อการลดระดับความต้องการที่จะพัฒนาของโรงเรียน/ชุมชน คือ 1) ปัญหานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่ได้รับการจัดการศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสม 2) ปัญหาขาดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองด้านการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษ 3) ปัญหาโรงเรียนขาดความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับศักยภาพผู้สอน 4) ปัญหาผู้บริหารไม่สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมโครงการ 5) ปัญหาครูขาดแรงจูงใจในการทำงาน 6) ปัญหาชุมชนไม่มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาครู 7) ความตระหนักเกี่ยวกับสภาพปัญหาและศักยภาพของครูของหน่วยงานต้นสังกัด 8) ปัญหาเด็กในชุมชนขาดแรงจูงใจในการเรียน 9) ปัญหาเด็กในชุมชนมีผลการเรียนต่ำ 10) ปัญหาพ่อแม่ไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาของลูก 11) ปัญหาคนในชุมชนไม่สนใจแหล่งเรียนรู้ในชุมชน 12) ปัญหาคนในชุมชนไม่สนใจพัฒนาความรู้ด้านการประกอบอาชีพ 13) ปัญหาการขาดความรู้/ความเข้าใจในสิทธิและโอกาสในการเรียนหนังสือของเด็กปกติ/เด็กที่มี

ความต้องการพิเศษของคนในชุมชน 14) ปัญหาคนในชุมชนไม่มีความรู้ในการดูแลเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษ 15) ปัญหาการทำงานร่วมกันของโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาชุมชนมีน้อย และ 16) ปัญหาผู้นำชุมชนมุ่งพัฒนาโดยไม่ฟังโรงเรียน

ข. **ด้านสังคม** ผลการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ได้ประเด็นลักษณะความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไข รวม 23 ประเด็น ใน 23 ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่โรงเรียนเสนอ/แสดงความต้องการให้ผู้วิจัยไปช่วย เพียง 1 ประเด็น คือ การเสริมทักษะอาชีพให้แก่ครูและนักเรียน เป็นประเด็นที่ชุมชนเสนอ/แสดงความต้องการให้ผู้วิจัยเข้าไปช่วยเพียง 9 ประเด็น คือ 1) การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นแกนนำจิตอาสา 2) การเสริมสร้างสุขอนามัยให้แก่ผู้ป่วยและผู้สูงอายุ 3) การเสริมสร้างสุขนิสัยการออกกำลังกายของคนในชุมชน 4) การขจัดมลพิษทางอากาศ 5) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน 6) การออกแบบบ้านมั่นคงให้สวยงาม 7) การพัฒนาให้คนในชุมชนปรองดองกัน 8) การสร้างความผูกพันในครอบครัว และ 9) การเสริมสร้างความเข้าใจในความแตกต่างทางความคิด ยังเหลือประเด็นที่เป็นปัญหาสืบเนื่องและเกี่ยวข้องที่ต้องพัฒนาแต่โรงเรียนและชุมชนไม่ได้แสดงความต้องการในการพัฒนาจำนวน 13 ประเด็น ซึ่งล้วนเป็นประเด็นปัญหาที่จะทำให้เกิดผลต่อการลดระดับความต้องการที่จะพัฒนาที่โรงเรียน/ชุมชนแสดงความต้องการในการพัฒนา คือ 1) ปัญหาด้านสุขภาพของเด็กและเยาวชนเนื่องจากสภาวะแวดล้อมของชุมชน 2) ปัญหาวัยรุ่นมีครอบครัวก่อนวัยอันควร 3) ปัญหาการหย่าร้าง 4) ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศของคนในครอบครัว 5) ปัญหาพ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูก 6) ปัญหาการเจ็บป่วยของผู้สูงอายุ 7) ปัญหาความไม่ไว้วางใจระหว่างกรรมการชุมชนและระหว่างคนในชุมชนกับกรรมการในชุมชน 8) ปัญหาการไล่ที่ชุมชน 9) ปัญหาขาดสถานที่ออกกำลังกาย 10) ปัญหาแหล่งอบายมุขในชุมชน 11) ปัญหาการสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชน 12) ปัญหาการช่วยเหลืองานในชุมชนมีน้อย และ 13) ปัญหาคนในชุมชนมีความขัดแย้งทางการเมืองสูง

ค. **ด้านวัฒนธรรม** ผลการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ได้ประเด็นลักษณะความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไข รวม 6 ประเด็น ใน 6 ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่ชุมชนเสนอ/แสดงความต้องการให้ผู้วิจัยไปช่วย 2 ประเด็น คือ 1) การพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเห็นคุณค่าและสืบสานประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน และ 2) การส่งเสริม/จัดกิจกรรมเพื่อสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน และมี 1 ประเด็นที่ชุมชนและโรงเรียนมีความต้องการตรงกันในการพัฒนา คือ การเสริมทักษะวัฒนธรรมไทย ยังเหลือประเด็นที่เป็นปัญหาสืบเนื่องและเกี่ยวข้องที่ต้องพัฒนาแต่โรงเรียนและชุมชนไม่ได้แสดงความต้องการในการพัฒนาจำนวน 3 ประเด็น ซึ่งล้วนเป็นประเด็นปัญหาที่จะทำให้เกิดผลต่อการลดระดับความต้องการที่จะพัฒนาของโรงเรียน/ชุมชน คือ 1) ปัญหาไม่มีสถานที่ในการจัดกิจกรรมของชุมชน และ 2) ปัญหาการขาดศาสนสถานให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน และ 3) ปัญหาการสืบสานวัฒนธรรมของชุมชนจากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่

ผลการสังเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขดังกล่าว ทำให้ได้ข้อสรุปรวม 5 ประการ คือ 1) ลักษณะความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่โรงเรียนแสดงความ ต้องการ เป็นลักษณะความต้องการปลายเหตุเป็นความต้องการเฉพาะด้านที่โรงเรียนต้องการสูงสุด เช่น ในการวัด O-NET โดยไม่ได้คำนึงถึงสาเหตุที่เด็กได้คะแนนต่ำเนื่องจากผู้สอนไม่มีศักยภาพซึ่งผู้สอน ควรได้รับการพัฒนาเร็วที่สุด หรือผู้บริหารไม่คำนึงศักยภาพของครูหรือไม่คำนึงถึงความพร้อมของครู ในการพร้อมรับการพัฒนา ซึ่งควรได้รับการแก้ไขที่ต้นเหตุ 2) ลักษณะความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหา ที่จะต้องแก้ไขแต่ชุมชน ไม่ได้แสดงความต้องการหรือเรียกร้อง ซึ่งชุมชนอาจมองว่าเกินศักยภาพของ ผู้วิจัยที่จะช่วยได้หรืออาจจะเป็นความเคยชินของชุมชนจนชุมชนไม่คิดว่าจะมีปัญหา เช่น ปัญหาการ ไล่ที่ชุมชน ปัญหาแหล่งอบายมุขในชุมชน ปัญหาการสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชน ปัญหาไม่มีสถานที่ จัดกิจกรรม ปัญหาการขาดศาสนสถานให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน ซึ่งผู้วิจัยเองก็ไม่สามารถ ช่วยแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้ ผู้วิจัยทำได้แต่เพียงกิจกรรมเล็ก ๆ ภายใต้งบขอบเขตที่จำกัดด้วยเวลา และ งบประมาณ 3) ลักษณะการดำเนินการของชุมชนและโรงเรียนมีลักษณะแยกส่วน กล่าวคือโรงเรียนมุ่ง พัฒนาการเรียน โดยที่ไม่ต้องการให้ชุมชนมาเกี่ยวข้อง ในขณะที่ชุมชนพัฒนาชุมชนโดยไม่มีโรงเรียน มาเกี่ยวข้องแม้ว่าบางชุมชนจะต้องการให้โรงเรียนมีส่วนร่วมแต่ก็ไม่ได้รับความร่วมมือจากโรงเรียน ประเด็นที่น่าสังเกตคือการพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการอ่าน ด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การเสริมความรู้เรื่องยาเสพติด ที่เป็นลักษณะร่วมกันของเด็กและเยาวชนแต่ไม่มีการจัดกิจกรรมพัฒนา ร่วมกัน มีเพียงชุมชนวัดดวงแขที่จัดกิจกรรมร่วมกันได้ 4) โรงเรียนและชุมชนไม่มีการรวบรวมข้อมูล สารสนเทศที่แสดงถึงลักษณะและปริมาณความต้องการที่จะต้องพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไข ใน โครงการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนเขตปทุมวัน ครั้งนี้เมื่อผู้วิจัยนำเสนอตัวอย่างกิจกรรมการพัฒนาเพื่อให้เกิดการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ฯ โรงเรียนและชุมชนจะพิจารณาเฉพาะกิจกรรมนั้น โดยไม่คำนึงถึงความต้องการอย่างอื่น แต่พอใจกับ การพัฒนาตามความต้องการอันเป็นการแก้ปัญหาปลายทางมากกว่าการพัฒนาแก้ปัญหาสาเหตุต้นทางที่ จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามความต้องการ และ 5) ลักษณะความต้องการที่จะพัฒนาของชุมชน/ ปัญหาที่จะต้องแก้ไขที่ได้ในการวิจัยนี้ยังไม่สะท้อนลักษณะความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและ โรงเรียน ดังเห็นได้ว่าในหลายประเด็นชุมชนและโรงเรียนแสดง/เสนอความต้องการแต่ไม่ได้เข้าร่วม โครงการ รายละเอียดดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 ลักษณะความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขของชุมชนจำแนกตามชุมชน

ลักษณะความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไข	ชุมชน				
	1	2	3	4	5
1. การศึกษา					
1) การเตรียมความพร้อมนักเรียนในการสอบ O-NET	ร	ร	ร	ร	ร
2) การพัฒนานักเรียนด้านการคิดวิเคราะห์	ช	ร			
3) การพัฒนาทักษะการอ่าน			ร	ร	
4) การเสริมความรู้ด้านเพศศึกษาให้แก่นักเรียนเพื่อป้องกันโรคและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ				ร	
5) การพัฒนาครูด้านเทคนิคการสอนที่เน้นกระบวนการคิด	ร*	ร#	ร	ร*	ร*
6) การพัฒนาครูด้านเทคนิคการสอนทักษะการอ่านภาษาไทย			ร		
7) พัฒนาครูด้านเทคนิคทางจิตวิทยาเพื่อการจัดการชั้นเรียนและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน					ร
8) การพัฒนาครูในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน	ร	ร#		ร#	ร*
9) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครูเก่าและครูใหม่					ร
10) ปัญหานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่ได้รับการจัดการศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสม	®	®		®	®
11) ปัญหาขาดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษ	®	®		®	®
12) ปัญหาโรงเรียนขาดความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับศักยภาพผู้สอน	®	®		®	®
13) ปัญหาผู้บริหารไม่สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมโครงการ		®			®
14) ปัญหาครูขาดแรงจูงใจในการทำงาน	®				
15) ปัญหาชุมชนไม่มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาครู	®	®	®	®	®
16) ความตระหนักเกี่ยวกับสภาพปัญหาและศักยภาพของครูจากหน่วยงานต้นสังกัด	®	®	®	®	®
17) การพัฒนาเด็กและเยาวชนด้านทักษะที่จำเป็น	ช ร		ช	ช	
18) การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มินิรักการอ่าน				ช	
19) การเสริมความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่เด็กและเยาวชน	ช ร	®		ช	
20) การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	ช ร	®		ช	
21) การพัฒนาเด็กและเยาวชนด้านการใช้แหล่งเรียนรู้		ช			ช
22) การเสริมสร้างการใช้ภาษาสุภาพให้แก่เด็กและเยาวชน		®		ช#	
23) การเสริมทักษะด้านกีฬาให้แก่เด็กและเยาวชน			ช		
24) การเสริมความรู้ในการดูแลความปลอดภัยจากไฟฟ้าให้แก่คนในชุมชน					ช#
25) ความต้องการหนังสือสำหรับห้องสมุดเด็ก	ช#	®			

ลักษณะความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไข	ชุมชน				
	1	2	3	4	5
26) ปัญหาเด็กในชุมชนขาดแรงจูงใจในการเรียน	®	®	®	®	®
27) ปัญหาเด็กในชุมชนมีผลการเรียนต่ำ	®	®	®	®	®
28) ปัญหาพ่อแม่ไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาของลูก	®	®	®	®	®
29) ปัญหาคนในชุมชนไม่สนใจแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	®	®	®	®	®
30) ปัญหาคนในชุมชนไม่สนใจการพัฒนาความรู้ด้านการประกอบอาชีพ	®	®	®	®	®
31) ปัญหาการขาดความรู้/ความเข้าใจในสิทธิทางการศึกษาและโอกาสในการเรียนหนังสือของเด็กปกติ/เด็กที่มีความต้องการพิเศษของคนในชุมชน	®	®	®	®	®
32) ปัญหาคนในชุมชนไม่มีความรู้ในด้านการดูแลเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษ	®	®	®	®	®
33) ปัญหาการทำงานร่วมกันของโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาชุมชนมีน้อย	®	®	®	®	®
34) ปัญหาผู้นำชุมชนมุ่งพัฒนาโดยไม่ฟังโรงเรียน	®	®	®	®	®
2. สังคม					
1) การเสริมทักษะอาชีพให้แก่ครูและนักเรียน			ร		
2) การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นแกนนำจิตอาสา				ช#	
3) การเสริมสร้างสุขอนามัยให้แก่ผู้ป่วยและผู้สูงอายุ	ช			ช	ช
4) การเสริมสร้างสุขนิสัยการออกกำลังกายของคนในชุมชน				ช	
5) การจัดมลพิษทางอากาศ	ช #				
6) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ช				
7) การออกแบบบ้านมั่นคงให้สวยงาม					ช#
8) การพัฒนาให้คนในชุมชนปรองดองกัน				ช	ช
9) การสร้างความผูกพันในครอบครัว/การทำกิจกรรมร่วมกันมีน้อย	ช				
10) การเสริมสร้างความเข้าใจในความแตกต่างทางความคิด					ช
11) ปัญหาด้านสุขภาพของเด็กและเยาวชนเนื่องจากสถานะของชุมชน	®	®	®	®	®
12) ปัญหาวัยรุ่นมีครอบครัวก่อนวัยอันควร	®			®	®
13) ปัญหาการหย่าร้าง	®			®	®
14) ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศของคนในครอบครัว					®
15) ปัญหาพ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูก	®	®	®	®	®
16) ปัญหาการเจ็บป่วยของผู้สูงอายุ	®	®	®	®	®
17) ปัญหาความไม่ไว้วางใจระหว่างกรรมการชุมชนและระหว่างคนในชุมชนกับกรรมการในชุมชน				®	®

ลักษณะความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไข	ชุมชน				
	1	2	3	4	5
18) ปัญหาการไล่ที่ชุมชน		®	®	®	®
19) ปัญหาขาดสถานที่ออกกำลังกาย			®		®
20) ปัญหาแหล่งอบายมุขในชุมชน	®	®	®	®	®
21) ปัญหาการสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชน	®	®	®	®	®
22) ปัญหาการช่วยเหลืองานในชุมชนมีน้อย	®			®	
23) ปัญหาคนในชุมชนมีความขัดแย้งทางการเมืองสูง					®
3. วัฒนธรรม					
1) การเสริมทักษะวัฒนธรรมไทย	ข#		ร	ร#	
2) การพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเห็นคุณค่าและสืบสานประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน		ข			
3) การส่งเสริม/จัดกิจกรรมเพื่อสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน				ข	
4) ปัญหาไม่มีสถานที่ในการจัดกิจกรรมของชุมชน			®		
5) ปัญหาการขาดศาสนสถานให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน			®		®
6) ปัญหาการสืบสานวัฒนธรรมของชุมชนจากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่	®	®	®	®	®

หมายเหตุ สัญลักษณ์แทนชุมชน: 1= ชุมชนวัดดวงแข 2= ชุมชนบ้านครัวใต้ 3= ชุมชนแฟลตสน.ปทุมวัน 4= ชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม 5= ชุมชนพัฒนาบ่อนไก่ สัญลักษณ์แทนประเภทองค์กรที่แสดงความต้อง: ข=ชุมชน ร=โรงเรียน สัญลักษณ์แทนความต้องการในการพัฒนาตามอย่างชุมชนอื่น * สัญลักษณ์แทนความต้องการในการพัฒนาแต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม # และสัญลักษณ์แทนปัญหาที่จะต้องแก้ไขจากการสังเกตของผู้วิจัยหลัก ®

2) หลักการ วัตถุประสงค์ กิจกรรมหลัก และการติดตามความสำเร็จที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขของชุมชน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ โครงการ/กิจกรรมที่ชุมชนและผู้วิจัยจัด เพื่อพัฒนาชุมชน/โรงเรียนตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไข โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร โครงการ/กิจกรรม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยประจำชุมชน ผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครู ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ของหลักการวัตถุประสงค์ กิจกรรมหลัก และการติดตามความสำเร็จที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขของชุมชนมีดังต่อไปนี้

2.1) หลักการดำเนินงานการพัฒนาชุมชน

ก. **ด้านการศึกษา** ผลการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่หลักการของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน ร่วมกันพัฒนาขึ้นตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขด้านการศึกษา ได้หลักการของการดำเนินงานการพัฒนาการศึกษาของชุมชนทั้งหมด 9 ประการ ได้แก่ 1) ตามความต้องการของชุมชน 2) การร่วมมือร่วมพลังระหว่างชุมชนกับหน่วยงาน/จิตอาสาภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3) การร่วมมือร่วมพลังระหว่างชุมชนกับหน่วยงาน/จิตอาสาภายนอกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 4) การร่วมมือร่วมพลังระหว่างโรงเรียน ชุมชน และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5) จิตอาสาที่มีความพร้อมหรือมีความชำนาญเฉพาะด้าน 6) การสร้างเครือข่าย 7) การพึ่งตนเอง 8) การบูรณาการ และ 9) การพัฒนาที่ยั่งยืน

ข. **ด้านสังคม** ผลการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่หลักการของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน ร่วมกันพัฒนาขึ้นตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขด้านสังคมได้หลักการของการดำเนินงานพัฒนาด้านสังคมของชุมชนทั้งหมด 6 ประการ ได้แก่ 1) ตามความต้องการของชุมชน 2) การร่วมมือร่วมพลังระหว่างชุมชนกับหน่วยงาน/จิตอาสาภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3) การร่วมมือร่วมพลังระหว่างชุมชน/โรงเรียนกับหน่วยงาน/จิตอาสาภายนอกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 4) จิตอาสาที่มีความพร้อมหรือมีความชำนาญเฉพาะด้าน 5) การพึ่งตนเอง และ 6) การบูรณาการ

ค. **ด้านวัฒนธรรม** ผลการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่หลักการของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน ร่วมกันพัฒนาขึ้นตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขด้านวัฒนธรรมได้หลักการของการดำเนินงานพัฒนาด้านวัฒนธรรมของชุมชนทั้งหมด 7 ประการ ได้แก่ 1) ตามความต้องการของชุมชน 2) การร่วมมือร่วมพลังระหว่างชุมชนกับหน่วยงาน/เครือข่ายจิตอาสาภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3) การร่วมมือร่วมพลังระหว่างชุมชนกับหน่วยงาน/เครือข่ายจิตอาสาภายนอกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 4) การร่วมมือร่วมพลังระหว่างคนในชุมชน 5) เครือข่ายจิตอาสาที่มีความพร้อมหรือมีความชำนาญเฉพาะด้าน 6) การพึ่งตนเอง และ 7) การบูรณาการ

2.2) วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานพัฒนาชุมชน/โรงเรียน

ก. **ด้านการศึกษา** ผลการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่วัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน ร่วมกันพัฒนาขึ้นตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขในการศึกษา ได้วัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาด้านการศึกษา

ทั้งหมด 22 ข้อ เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนในโรงเรียนจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ 1) การเสริมสร้างความรู้ความสามารถในรายวิชาหลัก 2) การพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ 3) การได้แบบอย่างที่ดีจากรุ่นพี่ 4) การเสริมสร้างความรู้ในการป้องกันโรคจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กในชุมชนจำนวน 11 ข้อ ได้แก่ 1) การพัฒนาด้านการอ่าน 2) การเสริมสร้างความรู้ด้านยาเสพติด 3) การเสริมสร้างความรู้ด้านศิลปะ 4) การเสริมสร้างทักษะกีฬาให้ลูกหลักวิชา 5) การพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ 6) การสร้างโอกาสให้แก่เด็กในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้นอกชุมชน 7) การพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในและนอกชุมชน 8) การเสริมสร้างทักษะด้านการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 9) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 10) การเสริมสร้างให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และ 11) การพัฒนาในด้านการเข้าสังคมร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน/นิสิตที่เป็นเครือข่ายจิตอาสาจำนวน 1 ข้อ ได้แก่การพัฒนาให้นักเรียนรุ่นพี่/นิสิตให้มีจิตอาสา เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1) การพัฒนาการสอนที่เน้นกระบวนการคิด 2) การพัฒนาเทคนิคการสอนทักษะการอ่านภาษาไทย 3) การพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กแต่ละวัย 4) การพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียน และ 5) การถ่ายทอดประสบการณ์ที่มีคุณค่าของครูเก่าให้แก่ครูใหม่ และเป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคนในชุมชน 1 ข้อ ได้แก่ การพัฒนาคนในชุมชนให้รู้จักวิธีการสร้างเครือข่าย

ข. ด้านสังคม ผลการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่วัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกันพัฒนาขึ้นตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขในด้านสังคมได้วัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาด้านสังคม ทั้งหมด 16 ข้อ เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนและครูในโรงเรียนจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ การพัฒนาครูและนักเรียนให้มีทักษะอาชีพ เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กในชุมชนจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ การสร้างสายใยผูกพันระหว่างเด็กและผู้ปกครอง เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตที่เป็นเครือข่ายจิตอาสาจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ 1) การเป็นสื่อกลางให้กับคนในชุมชนและคณะกรรมการชุมชนของนิสิตเครือข่ายจิตอาสา 2) การพัฒนาให้นิสิตเครือข่ายจิตอาสาสามารถเข้าถึงชุมชนได้ เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้ป่วยและผู้สูงอายุในชุมชนจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ 1) การช่วยให้ผู้ป่วยและผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือตนเองในการเดินทางได้ 2) การช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สมรรถภาพและสุขภาพของตนเอง และ 3) การพัฒนาให้ผู้สูงอายุรู้จักการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคนในชุมชนจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ 1) การพัฒนาความสามารถในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่ถูกวิธี 2) การเสริมสร้างความรู้เรื่องสุขภาพฟัน 3) การเสริมสร้างด้านการออกกำลังกาย 4) การเสริมสร้างความรู้

ตระหนักในการเสียสละเพื่อชุมชน 5) การเสริมสร้างความสามัคคีปรองดอง และ 6) การส่งเสริมคุณธรรมและค่านิยมในการดำเนินชีวิต และเป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ 1) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน 2) การพัฒนาชุมชนให้มีฐานข้อมูลของชุมชน และ 3) การพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนต้นแบบ

ค. ด้านวัฒนธรรม ผลการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่วัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกันพัฒนาขึ้นตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขในด้านวัฒนธรรม ได้วัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาด้านวัฒนธรรมทั้งหมด 6 ข้อ เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กในชุมชน 3 ข้อ ได้แก่ 1) การพัฒนาด้านทักษะการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน 2) การเสริมสร้างความรู้ในการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ร่วมกันเพื่อป้องกันตนเองจากอบายมุข และ 3) การเสริมสร้างให้รู้ที่มาและภาคภูมิใจในชุมชน และสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคนในชุมชน 2 ข้อ ได้แก่ 1) การเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชุมชน และ 2) การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชุมชน และเป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาครู 1 ข้อ ได้แก่ การพัฒนาครูให้มีเทคนิคการสอนการรำกลองยาว

2.3) กิจกรรมหลักที่ใช้ในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน/โรงเรียน

ก. ด้านการศึกษา ผลการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่กิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาชุมชน/โรงเรียนของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกันพัฒนาขึ้นตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขในด้านการศึกษา ได้กิจกรรมหลักของโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาด้านการศึกษาทั้งหมด 10 วิธี เป็นกิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนานักเรียนจำนวน 2 วิธี ได้แก่ 1) การสอน/ การบรรยาย และ 2) การฝึกทำแบบฝึกหัด เป็นกิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาเด็ก จำนวน 4 วิธี ได้แก่ 1) การกระตุ้นความสนใจจากการฟังการเล่านิทานจากผู้ชนะการประกวดการเล่านิทาน 2) การฝึกปฏิบัติ เช่น การแก้ปัญหา การแต่งนิทาน การอ่านและตอบคำถาม การวาดรูป การร้อยลูกปัด การสัมภาษณ์ผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน การหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นต้น 3) การพาไปดูของจริง และ 4) การเล่นเกม และเป็นกิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาครูจำนวน 4 วิธี ได้แก่ 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การสัมมนา 3) การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล และ 4) การถ่ายทอดประสบการณ์

ข. ด้านสังคม ผลการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่กิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาชุมชน/โรงเรียนของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกันพัฒนาขึ้นตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขในด้านสังคม ได้กิจกรรมหลักของโครงการ/กิจกรรมในการ

พัฒนาด้านสังคมทั้งหมด 11 วิธี เป็นกิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนานักเรียนและครูจำนวน 1 วิธี ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาคนในชุมชนจำนวน 7 วิธี ได้แก่ 1) การมอบอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนา เช่น รถเข็น เปลสนาม เครื่องคอมพิวเตอร์ 2) การสาธิตการใช้อุปกรณ์ 3) การตรวจสอบสุขภาพและสมรรถภาพ 4) การฝึกแกนนำในการออกกกำลังกาย เช่น การเดินแอโรบิก การรำไม้พลอง 5) การให้ความรู้เรื่องสุขภาพฟัน 6) การทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง และ 7) การร่วมกันคิดกิจกรรมพัฒนาชุมชนของคนในชุมชน และเป็นกิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนจำนวน 3 วิธี ได้แก่ 1) การทำความสะอาดชุมชน 2) การวาดภาพและระบายสี และ 3) การจัดเก็บข้อมูลและจัดทำเอกสารของชุมชน

ค. **ด้านวัฒนธรรม** ผลการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่กิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาชุมชน/โรงเรียนของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกันพัฒนาขึ้นตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขในด้านวัฒนธรรม ได้กิจกรรมหลักของโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาวัฒนธรรมทั้งหมด 4 วิธี เป็นกิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาเด็กจำนวน 1 วิธี ได้แก่ การฝึกปฏิบัติ เช่นการสัมผัสสัมผัสผู้เฒ่าผู้แก่ การหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นกิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาครูจำนวน 1 วิธี ได้แก่ การสาธิตการรำกลองยาว เป็นกิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาคนในชุมชนจำนวน 2 วิธี ได้แก่ 1) การทำกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรม และ 2) การวางแผนกิจกรรมและการพัฒนาให้เป็นชุมชนต้นแบบ

2.4) การติดตามความสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน/โรงเรียน

ก. **ด้านการศึกษา** ผลการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่การติดตามความสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน/โรงเรียนด้วยโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกันพัฒนาขึ้นตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขในการศึกษา ได้วิธีการติดตามความสำเร็จของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาการศึกษาทั้งหมด 4 วิธี 1) การทดสอบก่อนและหลังการดำเนินโครงการ/กิจกรรม 2) การสังเกตผู้เข้าร่วมกิจกรรมของผู้วิจัยประจำชุมชน 3) การสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม และผู้เกี่ยวข้อง 4) การสอบถามด้วยแบบสอบถามจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ข. **ด้านสังคม** ผลการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่การติดตามความสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน/โรงเรียนด้วยโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกันพัฒนาขึ้นตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขในด้านสังคม ได้วิธีการติดตามความสำเร็จของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาสังคมทั้งหมด 3 วิธี 1) การสังเกตผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ของผู้วิจัยประจำชุมชน 2) การสอบถามด้วยแบบสอบถามจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม และ 3) การสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและผู้เกี่ยวข้อง

ค. ด้านวัฒนธรรม ผลการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่การติดตามความสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน/โรงเรียนด้วยโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน ร่วมกันพัฒนาขึ้นตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขในด้านวัฒนธรรม ได้วิธีการติดตามความสำเร็จของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาด้านวัฒนธรรมทั้งหมด 2 วิธี 1) การสังเกตผู้เข้าร่วมกิจกรรมของผู้วิจัย และ 2) การสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม และผู้เกี่ยวข้อง

ผลการสังเคราะห์เปรียบเทียบหลัก วัตถุประสงค์ กิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนา และการติดตามความสำเร็จของการดำเนินงานพัฒนาชุมชนตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไข ดังกล่าวทำให้ได้ข้อสรุปรวม 4 ประการ คือ 1) โครงการ/กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดไม่ได้ใช้หลักการบูรณาการ หรือหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำชุมชนไม่มีประสบการณ์ในการพัฒนาคนในชุมชน รวมทั้งผู้นำชุมชนไม่ได้มองไกลไปถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งแต่เพียงการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า 2) กลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้สูงอายุ โดยมุ่งที่การแก้ปัญหาที่มีอยู่ของคนในกลุ่มเป้าหมาย เช่นความรู้ด้านวิชาการ การคิดวิเคราะห์ ในกลุ่มเด็กซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นตั้งแต่ระดับประถมศึกษาลงไป และปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ ไม่ได้ลงไปถึงกลุ่มเยาวชน วัยรุ่น และผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีปัญหาค่อนข้างมาก เช่นปัญหายาเสพติด ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาการว่างงาน เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้นำชุมชนไม่สามารถที่จะดึงคนในกลุ่มนี้เข้ารับการพัฒนา 3) กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาเด็กส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้ ให้ปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กคุ้นเคยในโรงเรียน ไม่ค่อยมีกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ที่เป็นรูปธรรม 4) การติดตามความสำเร็จของการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชน/โรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นการติดตามจากผู้วิจัยประจำชุมชน ไม่มีการติดตามโดยตรงจากผู้นำชุมชน ทำให้ผู้นำชุมชนไม่ได้เรียนรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ

รายละเอียดดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 หลักการ วัตถุประสงค์ และกิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนตามความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไขของชุมชน

ความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไข	โครงการ/กิจกรรมที่จัด	หลักการ	วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลักที่ใช้	การติดตามความสำเร็จ
ด้านการศึกษา					
1. การเตรียมความพร้อมนักเรียนในการสอบ O-NET	1. กิจกรรมการติวภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ร 1)	1. ตามความต้องการของโรงเรียน 2. ร่วมมือรวมพลังจาก รร.สาธิตจุฬาฯ 3. จิตอาสาจาก รร.สาธิตจุฬาฯ	1. เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนฯ 2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและได้เห็นแบบอย่างที่ดีจากนักเรียนรุ่นพี่ 2. เพื่อพัฒนานักเรียนรุ่นพี่ให้มีจิตอาสา	1. ให้ความรู้ 2. ฝึกทำแบบฝึกหัด	1. สอบก่อนและหลังการทบทวนความรู้ 2. การสังเกต
	2. กิจกรรมสอนคณิตศาสตร์เพื่อการสอบ O-NET ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ร 2, ร 4 และ ร 5)	1. ตามความต้องการของโรงเรียน 2. ร่วมมือรวมพลังจาก รร.ที่มีความพร้อมนอกจุฬาฯ (รร.สาธิตปทุมวัน) 3. จิตอาสา ในจุฬาฯ (ชมรมจิตอาสา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ)	1. เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนฯ 2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและได้เห็นแบบอย่างที่ดีจากนักเรียนรุ่นพี่ 3. เพื่อพัฒนานักเรียนรุ่นพี่และนิสิตให้มีจิตอาสา	1. ให้ความรู้ 2. ฝึกทำแบบฝึกหัด	1. สอบก่อนและหลังการทบทวนความรู้ 2. การสังเกตการทำกิจกรรม
	3. ทบทวนความรู้และพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบ O-NET (ร 3)	1. ตามความต้องการของโรงเรียน 2. ร่วมมือรวมพลังจากจุฬาฯ 3. จิตอาสา ในจุฬาฯ (ชมรมจิตอาสา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ)	1. เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนฯ 2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและได้เห็นแบบอย่างที่ดีจากนิสิตรุ่นพี่	1. ให้ความรู้ 2. ฝึกทำแบบฝึกหัด	1. สอบก่อนและหลังการทบทวนความรู้ 2. การสังเกตการทำกิจกรรม

ความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่ต้องแก้ไข	โครงการ/กิจกรรมที่จัด	หลักการ	วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลักที่ใช้	การติดตามความสำเร็จ
			3. เพื่อพัฒนานิสิตให้มีจิตอาสา		
2. การพัฒนานักเรียนด้านการคิด	การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยคณิตศาสตร์ (ร 2)	1. ตามความต้องการของโรงเรียน 2. ร่วมมือรวมพลังจากจุฬาฯ 3. จิตอาสา ในจุฬาฯ	เพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการคิดวิเคราะห์ให้นักเรียนฯ	1. ให้ความรู้ 2. ฝึกทำแบบฝึกหัด	1. สอบก่อนและหลังการทบทวนความรู้ 2. การสังเกตการทำกิจกรรม
3) การเสริมความรู้ด้านเพศศึกษาให้นักเรียนเพื่อป้องกันโรคและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	เสริมความรู้ในการป้องกันโรคและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (ร 4)	1. ร่วมมือรวมพลังจากนอกจุฬาฯ (สภากาชาดไทย) 2. จิตอาสา นอกจุฬาฯ	เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ในการป้องกันโรคที่มาจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	1. ให้ความรู้ 2. ให้อุสภาพผู้ป่วยจริง	สังเกต และสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
4) การพัฒนาครูด้านเทคนิคการสอนที่เน้นกระบวนการคิด	1.อบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนภาษาไทยและการใช้สื่อการสอนที่เน้นกระบวนการคิดในระดับประถมศึกษา (ร 1, ร 3, ร 4 และ ร 5)	1. ร่วมมือรวมพลังจากจุฬาฯ 2. การพัฒนาที่ยั่งยืน	พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการสอนที่เน้นกระบวนการคิด	1. บรรยายความรู้ 2. ฝึกปฏิบัติ	ติดตามการนำความรู้ไปขยายผลให้ครูคนอื่นและการนำไปใช้จริง โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู
	2. อบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นกระบวนการคิดในระดับประถมศึกษา (ร 1, ร 3, ร 4 และ ร 5)	1. ร่วมมือรวมพลังจากจุฬาฯ 2. การพัฒนาที่ยั่งยืน	พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการสอนที่เน้นกระบวนการคิด	1. บรรยายความรู้ 2. ฝึกปฏิบัติ	ติดตามการนำความรู้ไปขยายผลให้ครูคนอื่นและการนำไปใช้จริง โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู
5) การพัฒนาครูด้านเทคนิคการสอนทักษะการอ่านภาษาไทย	การอบรมครูด้านเทคนิคการสอนทักษะการอ่านภาษาไทย (ร 3)	1. ตามความต้องการของโรงเรียน 2. การพึ่งตนเอง 3. จิตอาสาจากนอกจุฬาฯ (ข้าราชการ	พัฒนาครูด้านเทคนิคการสอนทักษะการอ่านภาษาไทย	บรรยายความรู้	ติดตามการนำความรู้ไปใช้จริงโดยการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู

ความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไข	โครงการ/กิจกรรมที่จัด	หลักการ	วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลักที่ใช้	การติดตามความสำเร็จ
		บ้านานู) 4. การพัฒนาที่ยั่งยืน			
6) การพัฒนาครูด้านเทคนิคทางจิตวิทยาเพื่อการจัดการชั้นเรียนและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน	การสัมมนาเทคนิคทางจิตวิทยาเพื่อการจัดการชั้นเรียนและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน (ร 4)	1. ร่วมมือรวมพลังจากจุฬาฯ 2. จัดอาสาจากในจุฬาฯ (อาจารย์และนิสิตคณะจิตวิทยา) 3. การพัฒนาที่ยั่งยืน	พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กแต่ละวัย	การสัมมนา	1. ติดตามการนำความรู้ไปใช้จริงโดยการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู 2. สอบถามด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจของเนื้อหา/ความรู้ที่ได้จากการสัมมนา
7. การพัฒนาครูในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน	โครงการคลินิกวิจัยในชั้นเรียน (ร 1)	1. ร่วมมือรวมพลังจากจุฬาฯ 2. จัดอาสาจากจุฬาฯ (อาจารย์จากภาควิชาวิจัยฯ) 3. การพัฒนาที่ยั่งยืน	เพื่อให้ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลในการทำวิจัยในชั้นเรียนจากปัญหาที่ครูมีอยู่	จากการสัมภาษณ์ครู และสังเกตการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
8. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครูเก่าและครูใหม่	กิจกรรมรวมพลคนรักปลูกจิต	1. ความต้องการของโรงเรียน 2. การพึ่งตนเอง 3. ร่วมมือรวมพลังจากนอกจุฬาฯ 4. การสร้างเครือข่าย	เพื่อให้ครูเก่าถ่ายทอดประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่ครูใหม่	จัดเวทีให้ครูเก่าเล่าประวัติของรร. และประสบการณ์การเป็นครูในรร.	การสังเกตและสัมภาษณ์ครู
9. การพัฒนาเด็กและเยาวชนด้านทักษะที่จำเป็น	1. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อฝึกทักษะการแก้ปัญหาสำหรับเด็ก (ข 1) (ร 1)	1. ความต้องการของโรงเรียนและชุมชน 2. ความร่วมมือรวมพลังระหว่างชุมชนและโรงเรียน 3. ร่วมมือรวมพลังจากจุฬาฯ (นิสิต	1. พัฒนาให้เด็กมีทักษะในการคิดและการแก้ปัญหา 2. พัฒนาเด็กให้รู้จักการทำงานกลุ่ม 3. พัฒนาเด็กให้รู้จักรับฟังความคิดเห็น	สร้างสถานการณ์ให้เด็กแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม	การสังเกตและสัมภาษณ์เด็ก

ความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่ต้องแก้ไข	โครงการ/กิจกรรมที่จัด	หลักการ	วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลักที่ใช้	การติดตามความสำเร็จ
		สาขาจิตวิทยา) 4. จิตอาสา 5. การบูรณาการ	ของคนอื่น		
	2. กิจกรรมหนังสือเดินเท้าเรื่องเล่าเดินทาง (TK Mobile Library) (ร 1 และ ร 4)	1. ความต้องการของชุมชน 2. ร่วมมือรวมพลังจากหน่วยงานภายนอกจุฬาฯ (TK park) 3. จิตอาสาจากภายนอกจุฬาฯ 4. การสร้างเครือข่าย	1. เรียนรู้การสร้างเครือข่าย 2. ฝึกให้เด็กกรีกการอ่านและรู้จักแสวงหาความรู้	1. ประชุมร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชน เด็กและเจ้าหน้าที่เพื่อร่วมกันวางแผนและคิดกิจกรรม 2. การจัดกิจกรรมประกอบด้วย 1) การเล่านิทานโดยนักเล่านิทานเด็กที่ชนะเลิศการประกวดเล่านิทานและอาสาสมัคร 2) การปั้นตัวละครด้วยดินน้ำมันและวาดภาพลงลงในกระดาษ 3) การให้ช่วยกันแต่งนิทาน	การสังเกตและสัมภาษณ์เด็ก การทดสอบความรู้
	3. กิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการอ่าน (ข 1)	1. ความต้องการของชุมชน 2. ร่วมมือรวมพลังจากจุฬาฯ (นิสิตจิตวิทยา) 3. จิตอาสา	1) ฝึกทักษะการอ่าน 2) พัฒนาความเข้าใจในการอ่าน	1) การตอบคำถามจากเนื้อหาที่อ่าน	การสังเกตกิจกรรมและสัมภาษณ์เด็ก

ความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่ต้องแก้ไข	โครงการ/กิจกรรมที่จัด	หลักการ	วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลักที่ใช้	การติดตามความสำเร็จ
	4. กิจกรรมเสริมความรู้สู่ศิลปะ-วิชาการ (ข 3)	1. ความต้องการของชุมชน 2. จิตอาสาในชุมชน (นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์) 3. บูรณาการ	1. พัฒนาเด็กให้มีความรู้ด้านศิลปะ 2. พัฒนาเด็กให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 3. ฝึกการทำงานเป็นทีม	1. เล่นเกมวิชาการ เช่น เขียนคำศัพท์ภาษาไทย-อังกฤษ หาตัวเลข ทายปัญหาแหล่งท่องเที่ยว 2. ฝึกวาดรูป 3. ฝึกพับกระดาษ 4. อ่านหนังสือเกี่ยวกับครอบครัว การรักษาความสะอาดในบ้าน	การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ การสอบถามด้วยแบบสอบถาม
	5. กิจกรรมเสริมทักษะการทำเครื่องประดับจากลูกปัด (ข 3)	1. ความต้องการของชุมชน 2. จิตอาสาในชุมชน (นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์) 3. บูรณาการ	1. พัฒนาเด็กให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 2. ฝึกสมาธิ และพัฒนาการคิดสร้างสรรค์	ให้ร้อยลูกปัดเป็นเครื่องประดับต่าง ๆ	การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถามด้วยแบบสอบถาม
10. การเสริมความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	โครงการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด มีดังนี้				
	1. กิจกรรมการอบรมการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นข้อมูล และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติด (ร 1, ข 1)	1. ความต้องการของโรงเรียนและชุมชน 2. ความร่วมมือร่วมพลังระหว่างโรงเรียนและชุมชน 3. พึ่งตนเอง 4. ร่วมมือร่วมพลัง	1. พัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้เรื่องยาเสพติด 2. พัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทักษะการสืบค้นและการนำเสนอข้อมูลด้วย	1. บรรยายและฝึกปฏิบัติสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดโดยใช้ internet 2. บรรยายและ	การสังเกตและสัมภาษณ์เด็กที่ร่วมกิจกรรม 2. ทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรม

ความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่ต้องแก้ไข	โครงการ/กิจกรรมที่จัด	หลักการ	วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลักที่ใช้	การติดตามความสำเร็จ
		จากจุฬาฯ(นิสิตสาขาเทคโนโลยี) 5. จิตอาสา 6. บุรณาการ	คอมพิวเตอร์	ฝึกปฏิบัติ โดยใช้ power point ในการนำเสนอ ข้อมูลเกี่ยวกับ ยาเสพติด	
	2) กิจกรรมเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (ช 4)	1. ความต้องการของชุมชน 2. ร่วมมือรวมพลังจากจุฬาฯ (นิสิตหอพักจุฬาฯ) 3. จิตอาสา	พัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และรู้จักลักษณะและประเภทของยาเสพติด	ให้ความรู้จากกิจกรรมเกม	การสังเกตเด็ก
11. การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	กิจกรรมวันเด็ก (ช 1)	1. ความต้องการของชุมชน 2. ร่วมมือรวมพลังจากจุฬาฯ(นิสิตสาขาพลศึกษาและจิตวิทยาการศึกษา) 3. จิตอาสาจากนอกจุฬาฯ (เครือข่ายจิตอาสาของมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก)	1. พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ เด็กได้เรียนรู้การแบ่งปัน และการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น 2. การรู้จักแบ่งปัน และการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น	เล่นเกมเพื่อฝึกทักษะการแก้ปัญหา และการเคลื่อนไหว	การสังเกต และสัมภาษณ์เด็ก
12. การพัฒนาเด็กและเยาวชนด้านการใช้แหล่งเรียนรู้	1.โครงการพัฒนาชมรมคุณุเทศก์ โดยกระบวนการวิจัย และการทำสารคดี (ช 2)	1. ความต้องการของชุมชน 2. ร่วมมือรวมพลังจากในจุฬาฯ (นิสิตฝ่ายพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์) 3. จิตอาสาจากนอกจุฬาฯ(จนท. รามจิตติ) 4. ฟังตนเอง 5. บุรณาการ	1. พัฒนาเด็กให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน 2. ให้เด็กรู้จักทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ร่วมกัน เพื่อป้องกันตัวเองจากอบายมุข 3. ให้รู้ที่มาและภูมิใจในชุมชนของตนเอง	1. ฝึกเด็กไปหาแหล่งเรียนรู้จากสถานที่สำคัญของชุมชน 2. ฝึกเด็กให้สัมภาษณ์ผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน	การสังเกต และสัมภาษณ์เด็ก

ความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่ต้องแก้ไข	โครงการ/กิจกรรมที่จัด	หลักการ	วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลักที่ใช้	การติดตามความสำเร็จ
			และรู้จักสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของชุมชน		
	2. กิจกรรมทัศนศึกษาเขาดินวนาสวนสัตว์คู่สัตว์ (ช 5)	1. ร่วมมือรวมพลังระหว่างชุมชนและจุฬาฯ 2. จิตอาสาจากจุฬาฯ	1. เพื่อให้เด็กเล็กได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน 2. เพื่อพัฒนาให้เด็กสามารถเข้าสังคมร่วมกับผู้อื่นได้ 3. พัฒนานิสิตให้มีจิตอาสา	พาไปดูสัตว์	การสังเกต และสัมภาษณ์ ครูผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน
13. การเสริมทักษะด้านกีฬาให้แก่เด็กและเยาวชน	กิจกรรมเสริมทักษะด้านกีฬา (ช 3)	1. ความต้องการของชุมชน 2. ร่วมมือรวมพลังจากชุมชนและจุฬาฯ 3. จิตอาสาจากจุฬาฯ (นิสิตสาขาพลศึกษา)	1. เสริมสร้างทักษะด้านกีฬา ให้ถูกหลักวิชา 2. การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	ฝึกการเล่นแบดมินตันที่ถูกหลักวิชา	การสังเกต และสัมภาษณ์เด็กผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน
ด้านสังคม					
1. การเสริมทักษะอาชีพให้แก่ครูและนักเรียน	การอบรมเชิงปฏิบัติการการทำรูปหอมสมุนไพรและบรรจุภัณฑ์ (ร 3)	1. ความต้องการของโรงเรียน 2. ร่วมมือรวมพลังจากนอกจุฬาฯ (นักวิชาการจากศูนย์ฝึกอาชีพ กทม.)	1. เพื่อพัฒนาให้ครูและนักเรียนมีทักษะในการทำรูปหอมสมุนไพรและการทำบรรจุภัณฑ์	อบรมเชิงปฏิบัติการ	การสังเกตการทำกิจกรรม และการสอบถามด้วยแบบสอบถาม
2. การเสริมสร้างสุขอนามัยให้แก่ผู้ป่วยและผู้สูงอายุ	1. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน (ช 1 และช 5)	1. ความต้องการของชุมชน 2. ร่วมมือรวมพลังจากจุฬาฯ 3. จิตอาสาในจุฬาฯ (นร. โรงเรียนสาธิตฯ) 4. พึ่งตนเอง	1) ช่วยให้ผู้ป่วยและผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือตนเองในการเดินทางได้	มอบรถเข็นสำหรับผู้ป่วย	การสัมภาษณ์จิตอาสา ผู้นำชุมชน

ความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่ต้องแก้ไข	โครงการ/กิจกรรมที่จัด	หลักการ	วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลักที่ใช้	การติดตามความสำเร็จ
	2. โครงการพัฒนาพัฒนาสุขภาพผู้สูงวัยประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ (ข 4) 1) การตรวจสุขภาพและทดสอบสมรรถภาพผู้สูงอายุ (ข 4)	1. ร่วมมือรวมพลังจากนอกจุฬาฯ(นศ. จากสภากาชาดไทย) 2. จิตอาสา	ให้ผู้สูงอายุรู้สมรรถภาพและสุขภาพของตนเอง	ตรวจสุขภาพและทดสอบสมรรถภาพ	การสังเกตกิจกรรม และสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน
	2) การฝึกเคลื่อนไหวผู้ป่วย (ข 4)	1. ร่วมมือรวมพลังจากนอกจุฬาฯ(นศ. จากสภากาชาดไทย) 2. พึ่งตนเอง	เพื่อให้คนในชุมชนสามารถเคลื่อนไหวผู้ป่วยได้ถูกวิธี	การปรึกษาแปลสนามและสาธิตการเคลื่อนไหวผู้ป่วย	การสังเกตการทำกิจกรรม และสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน แกนนำชุมชน
	3) กิจกรรมบริหารพื้นฟูและไม้พลองบำบัด (ข 4)	1. จิตอาสาจากนอกจุฬาฯ(ประชาชน ชมรมผู้สูงอายุ สวนลุมพินี) 2. พึ่งตนเอง	เพื่อให้คนในชุมชนได้ออกกำลังกาย	การฝึกแกนนำในการให้รำไม้พลอง	การสังเกตการทำกิจกรรม และสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน แกนนำชุมชน
	3. กิจกรรมการสอนวิธีนวดหน้า ฝ่าเท้า และข้อสำหรับผู้สูงอายุ (ข 5)	1. ร่วมมือรวมพลังจากในจุฬาฯ (นิสิตจิตวิทยา)	เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ	ฝึกนวด	การสังเกตการทำกิจกรรม และสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
3. การเสริมสร้างสุขนิสัยการออกกำลังกายของคนในชุมชน	กิจกรรมแอโรบิกเพื่อสุขภาพ (ข 4)	1. ร่วมมือรวมพลังจากนอกจุฬาฯ(นศ. จากสภากาชาดไทย) 2. จิตอาสา	ให้คนในชุมชนได้ออกกำลังกาย	เดินแอโรบิก	การสังเกตการทำกิจกรรม และสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน แกนนำชุมชน
4. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน	2. กิจกรรมพัฒนาชุมชน (ข 1)	1. ความต้องการของชุมชน 2. ร่วมมือรวมพลังจากจุฬาฯ(นิสิตสาขาพลศึกษาและ	1. พัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้สวยงาม 2. พัฒนาคอนโดชุมชนให้ตระหนักถึง	1. ทำความสะอาดชุมชนและมูลนิธเพื่อการพัฒนาเด็กที่อยู่ในชุมชน	การสังเกตการทำกิจกรรม และสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน คนในชุมชน

ความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่ต้องแก้ไข	โครงการ/กิจกรรมที่จัด	หลักการ	วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลักที่ใช้	การติดตามความสำเร็จ
		จิตวิทยาการศึกษา) 3. ฟังตนเอง 4. จิตอาสาภายนอก จุฬาฯ (จากเครือข่าย มูลนิธิเพื่อการ พัฒนาเด็ก) 5. บุรณาการ	การเสียดสเพื่อ ชุมชน 3. พัฒนาคนใน ชุมชนให้มีความ สามัคคีปรองดองกัน	2. วาดภาพและ ระบายสีรูปของ มูลนิธิเพื่อการ พัฒนาเด็ก	
5. การพัฒนาให้คน ในชุมชนปรองดอง กัน	กิจกรรมวันฉัตร มงคล(ช 4)	1. ความต้องการของ ชุมชน 2. ร่วมมือรวมพลัง ของคนในชุมชน 3. ฟังตนเอง	เพื่อให้คนในชุมชน ร่วมใจกันในการ แสดงความ จงรักภักดีต่อพระ ราชวงศ์	1. คนในชุมชน ร่วมกันประชุม คิดกิจกรรม 2. เด็กและ เยาวชนร่วมกัน คิดข้อความที่ แสดงจิตสำนึก ในพระคุณของ พระเจ้าอยู่หัว 3. คนในชุมชน ร่วมร้องเพลง สดุดีพระราชา	การสังเกต กิจกรรม และ สัมภาษณ์ผู้นำ ชุมชน
6. การสร้างความ ผูกพันในครอบครัว	กิจกรรมงานประดิษฐ์ (ช 1)	1. ร่วมมือรวมพลัง จากจุฬาฯ(นิสิต สาขาศิลปศึกษา) 2. จิตอาสา	การสร้างสายใย ผูกพันระหว่างเด็ก และผู้ปกครอง	ประดิษฐ์ กระเป๋าค่า ร่วมกันระหว่าง เด็กและ ผู้ปกครอง	การสังเกต กิจกรรม และ สัมภาษณ์ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
7. การเสริมสร้าง ชุมชนให้เข้มแข็ง	1. กิจกรรมรับบริจาค คอมพิวเตอร์ (ช 5)	1. ความต้องการของ ชุมชน 2. ร่วมมือรวมพลัง จากจุฬาฯ 3. จิตอาสา	1. เพื่อเสริมสร้าง ชุมชนให้เข้มแข็ง โดยมีฐานข้อมูลของ ชุมชน 2. เพื่อพัฒนาให้ ชุมชนมีศักยภาพใน การจัดทำเอกสาร อย่างเป็นระบบ	1. จัดเก็บข้อมูล ของชุมชน 2. จัดทำเอกสาร 3. ใช้เป็นสื่อ การสอนแก่เด็ก ปฐมวัย	การสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน และ ครู
	2. ค่ายบ่อนไก่	1. ร่วมมือรวมพลัง	1. เพื่อเสริมสร้าง	1. ให้ความรู้	การสังเกต

ความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่ต้องแก้ไข	โครงการ/กิจกรรมที่จัด	หลักการ	วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลักที่ใช้	การติดตามความสำเร็จ
		ระหว่างชุมชนและ จุฬาฯ 2. จิตอาสา 3. บุรณาการ	ความรู้ในด้าน สุขภาพฟัน 2. เพื่อส่งเสริม คุณธรรมและค่านิยม ในการดำเนินชีวิต 3. เพื่อเป็นสื่อกลาง ระหว่างคนในชุมชน กับคณะกรรมการ ชุมชน 4. เพื่อพัฒนานิสิตให้ เข้าถึงชุมชน	เรื่องสุขภาพฟัน 2. ให้ร่วมทำ กิจกรรมศิลปะ และดนตรี	กิจกรรม และ สัมภาษณ์ เครือข่ายจิตอาสา ผู้นำชุมชน
ด้านวัฒนธรรม					
1. การเสริมทักษะ วัฒนธรรมไทย	กิจกรรมสาธิตการรำ กลองยาว (ร 3)	1. ความต้องการของ โรงเรียน 2. ร่วมมือรวมพลัง จากจุฬาฯ(อาจารย์ จากโรงเรียนสาธิตฯ จุฬาฯ) 3. จิตอาสา	การพัฒนาครูให้มี เทคนิคในการสอน การรำกลองยาว	การสาธิต	การสัมภาษณ์ครู
2. การพัฒนาให้เด็ก และเยาวชนเห็น คุณค่าและสืบสาน ประเพณีวัฒนธรรม ของชุมชน	โครงการพัฒนา มัคคุเทศก์ โดยกระบวนการวิจัย และการทำสารคดี (ช 2)	1. ความต้องการของ ชุมชน 2. ร่วมมือรวมพลัง จากในจุฬาฯ (นิสิต ฝ่ายพัฒนาสังคมและ บำเพ็ญประโยชน์) 3. จิตอาสาจากนอก จุฬาฯ(จนท. รมจิต ติ) 4. พึ่งตนเอง 5. บุรณาการ	1. พัฒนาเด็กให้มี ทักษะในการ แสวงหาความรู้จาก แหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน 2. ให้เด็กรู้จักทำ กิจกรรมที่ สร้างสรรค์ร่วมกัน เพื่อป้องกันตัวเอง จากอบายมุข 3. ให้รู้ที่มาและภูมิใจ ในชุมชนของตนเอง และรู้จักสืบสาน	1. ฝึกเด็กไปหา แหล่งเรียนรู้ จากสถานที่ สำคัญของ ชุมชน 2. ฝึกเด็กให้ สัมภาษณ์ผู้เฒ่า ผู้แก่ในชุมชน	การสังเกต กิจกรรม และ สัมภาษณ์เด็กที่ เข้าร่วมกิจกรรม

ความต้องการที่จะพัฒนา/ปัญหาที่จะต้องแก้ไข	โครงการ/กิจกรรมที่จัด	หลักการ	วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลักที่ใช้	การติดตามความสำเร็จ
			ประเพณีและวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของชุมชน		
3. การส่งเสริม/จัดกิจกรรมเพื่อสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน	โครงการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน มีกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ (ช 4) 1) กิจกรรมแห่พระหลวงพ่อเสริมในวันสงกรานต์ 2) กิจกรรมวันดีดมงคล 3) กิจกรรมแห่เทียนพรรษา และ 4) กิจกรรมวันแม่	1. ความต้องการของชุมชน 2. ร่วมมือรวมพลังของคนในชุมชน 3. พึ่งตนเอง	1. เพื่อสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชุมชน 2. เพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชุมชน 3. เพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนต้นแบบ	1. วางแผนกิจกรรมและการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนต้นแบบร่วมกัน 2. ทำกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมร่วมกัน	การสังเกตกิจกรรมและสัมภาษณ์คนในชุมชน ผู้นำชุมชน

5.3.2 ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ในกระการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ในภาคสนาม (field phase)

การวิเคราะห์เพื่อการสังเคราะห์องค์ความรู้ในส่วนนี้จะวิเคราะห์จากผลการประเมินความสำเร็จของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ แบบร่วมมือรวมพลังระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับชุมชนในเขตปทุมวันในแต่ละชุมชน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ 1) ผลการประเมินความสำเร็จในระดับโครงการ/กิจกรรม และ 2) ผลการประเมินความสำเร็จในระดับชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ผลการประเมินความสำเร็จในระดับโครงการ/กิจกรรม

การประเมินความสำเร็จของโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับชุมชนในเขตปทุมวัน ผู้วิจัยได้กำหนดตัวบ่งชี้ของความสำเร็จของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมแบบร่วมมือรวมพลังจำนวน 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม 2) คนใหม่ที่เข้าร่วมกิจกรรมในกรณีมีการจัดต่อเนื่องหลายครั้ง 3) ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

4) งบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมต่อคนต่อครั้ง 5) ประเภทของจิตอาสาที่เป็นหลักในการดำเนินกิจกรรม 6) อัตราส่วนจำนวนคนในเครือข่ายจิตอาสาต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม 7) ความต่อเนื่องของแต่ละกิจกรรม และ 8) ผลการพัฒนา โดยเปรียบเทียบผลการวัดก่อนกับหลังการทำกิจกรรมได้ผลการศึกษาครั้งนี้

การดำเนินโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรม มีทั้งหมด 46 โครงการ/กิจกรรม แบ่งเป็นโครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาด้านการศึกษา 30 โครงการ/กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 65.22 โครงการ/กิจกรรมที่พัฒนา ด้านสังคมจำนวน 12 โครงการ/กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 26.09 โครงการ/กิจกรรมที่พัฒนา ด้านวัฒนธรรมจำนวน 3 โครงการ/กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 6.52 และโครงการ/กิจกรรมที่จัดแบบบูรณาการการพัฒนาทั้งด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรม มีจำนวน 1 โครงการ/กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 2.17 ของโครงการ/กิจกรรมทั้งหมด โครงการ/กิจกรรมทั้งหมดมีความสำเร็จของการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลัง อยู่ในระดับดีมาก จำนวนทั้งหมด 7 โครงการ/กิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 15.22 และมีความสำเร็จอยู่ในระดับดี จำนวน 39 โครงการ/กิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 84.78 ของโครงการ/กิจกรรมทั้งหมด ระดับความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมที่จำแนกตามการพัฒนาในด้าน ต่าง ๆ ดังนี้

ก. ด้านการศึกษา ผลการสังเคราะห์ พบว่า โครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาชุมชน/โรงเรียนด้านการศึกษามีจำนวน 30 โครงการ/กิจกรรม เป็นโครงการ/กิจกรรมที่มีความสำเร็จในการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังในระดับดีมาก มีจำนวน 5 โครงการ/กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.67 ของโครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาการศึกษา ได้แก่ 1) กิจกรรมหนังสือเดินเท้าเรื่องเล่าเดินทาง (TK mobile library) ของชุมชนวัดดวงแข 2) กิจกรรมฝึกทักษะด้านกีฬาของชุมชนสน.ปทุมวัน 3) กิจกรรมทบทวนความรู้และพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบ O-NET ของโรงเรียนปทุมวัน 4) กิจกรรมหนังสือเดินเท้าเรื่องเล่าเดินทาง (TK mobile library) ของชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม และ 5) กิจกรรมการสอนคณิตศาสตร์ เพื่อการเตรียมสอบ O-NET ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนปลูกจิต เป็นโครงการ/กิจกรรมที่มีความสำเร็จในการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังในระดับดี มีจำนวน 25 โครงการ/กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของโครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาการศึกษา ได้แก่ 1) กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อฝึกทักษะการแก้ปัญหาสำหรับเด็กของชุมชนวัดดวงแข 2) กิจกรรมวันเด็กของชุมชนวัดดวงแข 3) กิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านของโรงเรียนวัดดวงแข 4) กิจกรรมเสริมสร้างความสามารถทางวิชาการเพื่อสอบ O-NET วิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียนวัดดวงแข 5) กิจกรรมเสริมสร้างความสามารถทางวิชาการเพื่อสอบ O-NET วิชาภาษาไทยของโรงเรียน

วัดดวงแข 6) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนภาษาไทยและการใช้สื่อการสอนในระดับประถมศึกษาที่เน้นกระบวนการคิดของโรงเรียนวัดดวงแข 7) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นกระบวนการคิดในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนวัดดวงแข 8) กิจกรรมคลินิกวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนวัดดวงแข 9) กิจกรรมพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาของโรงเรียนวัดดวงแข 10) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนโครงการคณิตศาสตร์ ง่ายนิดเดียว ของชุมชนบ้านครัวใต้ 11) กิจกรรมสอนเสริมการทำข้อสอบ O-NET ของโรงเรียนวัดชัยมงคล 12) กิจกรรมเสริมความรู้ทางศิลปะ/วิชาการของชุมชนแฟลตสน.ปทุมวัน 13) กิจกรรมฝึกทักษะการทำเครื่องประดับจากลูกปัดของชุมชนแฟลตสน.ปทุมวัน 14) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนภาษาไทยและการใช้สื่อการสอนในระดับประถมศึกษาที่เน้นกระบวนการคิดของโรงเรียนปทุมวัน 15) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นกระบวนการคิดในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนปทุมวัน 16) กิจกรรมการพัฒนาครูด้านเทคนิคการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กประถมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนของโรงเรียนปทุมวัน 17) กิจกรรมการพัฒนาครูด้านเทคนิคการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กประถมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนของโรงเรียนวัดปทุมวนาราม 18) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นกระบวนการคิดในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนวัดปทุมวนาราม 19) กิจกรรมทบทวน O-NET ของโรงเรียนวัดปทุมวนาราม 20) กิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพวัยรุ่นของโรงเรียนวัดปทุมวนาราม 21) กิจกรรมทัศนศึกษาเขาดินวนาสวนสัตว์คู่ชีวิตของชุมชนพัฒนาบ่อนไก่ 22) กิจกรรมการพัฒนาครูด้านเทคนิคการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กประถมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนของโรงเรียนปลุกจิต 23) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นกระบวนการคิดในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนปลุกจิต 24) กิจกรรมสัมมนาเทคนิคทางจิตวิทยาเพื่อการจัดการชั้นเรียนและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนของโรงเรียนปลุกจิต และ 25) กิจกรรมรวมพลคนรักปลุกจิตของโรงเรียนปลุกจิต

ข. ด้านสังคม ผลการสังเคราะห์ พบว่า โครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาชุมชน/โรงเรียนด้านสังคม จำนวน 12 โครงการ/กิจกรรม เป็นโครงการ/กิจกรรมที่มีความสำเร็จในการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังในระดับดีมาก มีจำนวน 2 โครงการ/กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.67 ของโครงการ/กิจกรรมที่พัฒนา ด้านสังคม ได้แก่ 1) กิจกรรมกายบริหารฟื้นฟูและรำไม้พลอง และ 2) กิจกรรมแอโรบิกเพื่อสุขภาพของชุมชนหลังวัดปทุมวนารามทั้ง 2 กิจกรรม และเป็นโครงการ/กิจกรรมที่มีความสำเร็จในการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังในระดับดี มีจำนวน 10 โครงการ/กิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 83.33 ของ

โครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาด้านสังคมได้แก่ 1) กิจกรรมพัฒนาชุมชนของชุมชนวัดดวงแข 2) กิจกรรมงานประดิษฐ์ของชุมชนวัดดวงแข 3) กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนของชุมชนวัดดวงแข 4) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการการทำรูปหอมสมุนไพร และบรรจุภัณฑ์สวยงามของโรงเรียนปทุมวัน 5) กิจกรรมส่งเสริมความรู้ป้องกันยาเสพติดของชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม 6) กิจกรรมทดสอบสมรรถภาพและสาธิตการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยของชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม 7) กิจกรรมการบริจาคอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของชุมชนพัฒนาบ่อนไก่ 8) กิจกรรมค่ายบ่อนไก่ศึกษา ครั้งที่ 1 ของชุมชนพัฒนาบ่อนไก่ 9) กิจกรรมการสอนวิธีการนวดหน้า เท้า และข้อสำหรับผู้สูงอายุของชุมชนพัฒนาบ่อนไก่ และ 10) กิจกรรมการบริจาครถเข็นนั่งให้ผู้สูงอายุและผู้พิการของชุมชนพัฒนาบ่อนไก่

ค. ด้านวัฒนธรรม ผลการสังเคราะห์ พบว่าโครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาชุมชน/โรงเรียนด้านวัฒนธรรมทั้งหมด 2 โครงการ/กิจกรรม มีความสำเร็จในการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังอยู่ในระดับดีทั้งหมด ได้แก่ 1) กิจกรรมการสาธิตการสอนรำกลองยาวให้สนุกสนานของโรงเรียนปทุมวัน และ 2) กิจกรรมวันฉัตรมงคลของชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม

ง. ด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรม ผลการสังเคราะห์พบว่า โครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาชุมชน/โรงเรียนแบบบูรณาการทั้งด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรม มีเพียง 1 โครงการ/กิจกรรม และมีความสำเร็จในระดับดี ได้แก่ กิจกรรมยุวมัคคุเทศก์ของชุมชนบ้านครัวใต้

ผลการสังเคราะห์เปรียบเทียบความสำเร็จของการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในระดับโครงการ/กิจกรรม ดังกล่าวทำให้ได้ข้อสรุปรวม 3 ประการ คือ 1) โครงการ/กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาชุมชนในด้านการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาของชุมชนที่ต้องการพัฒนาด้านการศึกษามากที่สุด ส่วนโครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาด้านวัฒนธรรมมีน้อยที่สุด 2) โครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาชุมชน/โรงเรียนด้านการศึกษา ต้องใช้เวลาในการพัฒนาจึงจะเห็นผลการพัฒนาอย่างชัดเจน ถึงแม้จะมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมการติว O-NET กิจกรรมคลินิกวิจัย แต่ก็ยังเห็นผลการพัฒนาที่ยังไม่ชัดเจน ไม่เหมือนโครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาชุมชน/โรงเรียนด้านสังคม หรือวัฒนธรรม ที่ใช้การพัฒนาที่ไม่ค่อยต่อเนื่อง ก็สามารถเห็นผลการพัฒนาที่ชัดเจนได้ เช่น กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการทำรูปหอมสมุนไพร และบรรจุภัณฑ์ ที่จัดเพียงครั้งเดียว ครูและนักเรียนก็สามารถทำรูปหอมได้จนมีผลิตภัณฑ์ไปเสนอผลงานของโรงเรียนได้ เป็นต้น 3) โครงการ/กิจกรรมอย่างเดียวกันที่จัดเพื่อพัฒนาต่างชุมชนกัน จะได้ผลการพัฒนาไม่เท่ากัน เช่น กิจกรรมหนังสือเดินเท้าเรื่องเล่าเดินทางของ TK park ซึ่งจัดโดยกลุ่มผู้นำกิจกรรมกลุ่มเดียวกัน จำนวนครั้งของการทำกิจกรรมเท่ากัน แต่ผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นต่างกัน ชุมชนวัดดวงแข มีพัฒนาการที่ไม่ค่อยชัดเจน เด็กและเยาวชนมีความ

กระตือรือร้นและสนใจใฝ่รู้เพียงช่วงเวลาที่มิกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดโครงการ เด็ก ๆ ไม่เรียกร้องอยากให้มีการจัดกิจกรรมอีก ในขณะที่ชุมชนหลังวัดปทุมวนารามกลับเห็นพัฒนาการอย่างชัดเจน โดยจะมีเด็ก ๆ มาเรียกร้องกับผู้นำชุมชนอยากให้มีการจัดกิจกรรมอีก และมีเด็กส่วนหนึ่งได้ตามไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุดของ TK-park และทางห้องสมุดของ TK-park ได้ทำบัตรสมาชิกให้ไปใช้บริการจำนวน 10 คน ผู้นำชุมชนได้มีการติดต่อกับทาง TK-park เพื่อให้มาจัดกิจกรรมอีก แต่เนื่องจากการลงพื้นที่จัดกิจกรรมของ TK-park จะต้องมีการวางแผนระยะยาวซึ่งในปี 2554 มีตารางกิจกรรมที่จะลงพื้นที่ต่าง ๆ เต็มแล้ว จะต้องรอการจัดกิจกรรมในปี 2555 แต่ทาง TK-park ได้จัดหาหนังสือต่าง ๆ จำนวนหนึ่งให้แก่ชุมชน เพื่อจัดทำห้องสมุดของชุมชน เป็นต้น รายละเอียดดังตารางที่ 5.3

จากการวิเคราะห์โครงการ/กิจกรรมย่อย เมื่อผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมทั้งหมดที่จัดในชุมชน พบว่า ชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม มีค่าเฉลี่ยของความสำเร็จในการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังของกิจกรรมย่อยสูงที่สุดและอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย=2.60 จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน) โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงานทั้งหมด 6 กิจกรรม มีค่าเฉลี่ยความสำเร็จอยู่ระหว่าง 2.25-2.88 รองลงมาคือชุมชนบ้านครัวใต้และโรงเรียนวัดชัยมงคล มีค่าเฉลี่ยของความสำเร็จในการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังของกิจกรรมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย=2.50) โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงานทั้งหมด 1 และ 2 กิจกรรมตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ยความสำเร็จของทุกกิจกรรมเท่ากับ 2.50 ชุมชนแฟลตสน.ปทุมวัน ชุมชนวัดดวงแข มีค่าเฉลี่ยของความสำเร็จในการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังของกิจกรรมย่อยอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย=2.42, 2.41 ตามลำดับ) โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงานทั้งหมด 3 และ 7 กิจกรรมตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยความสำเร็จอยู่ระหว่าง 2.13-2.63 และ 2.00-2.63 ตามลำดับ รองลงมาคือโรงเรียนวัดดวงแข โรงเรียนปทุมวัน ชุมชนพัฒนาบ่อนไก่และโรงเรียนปลูกจิต มีค่าเฉลี่ยของความสำเร็จในการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังของกิจกรรมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย=2.38, 2.33, 2.30 และ 2.28 ตามลำดับ) โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงานทั้งหมด 6, 6, 5 และ 5 กิจกรรมตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยความสำเร็จอยู่ระหว่าง 2.25-2.50, 2.00-2.75, 2.13-2.50 และ 2.00-2.75 ตามลำดับ ต่ำที่สุดคือโรงเรียนวัดปทุมวนาราม มีค่าเฉลี่ยของความสำเร็จในการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังของกิจกรรมย่อยอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย=2.09) โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงานทั้งหมด 4 กิจกรรมมีค่าเฉลี่ยความสำเร็จอยู่ระหว่าง 2.00-2.13 รายละเอียดดังตารางที่ 5.4

2) ผลการประเมินความสำเร็จในระดับชุมชน

ผู้วิจัยได้ทำการประเมินภาพรวมของความสำเร็จในการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับชุมชนในเขตปทุมวันของชุมชน/โรงเรียนในระดับชุมชน โดยกำหนด

ตัวบ่งชี้ของความสำเร็จของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมแบบร่วมมือรวมพลังในระดับชุมชนจำนวน 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมย่อย 2) ความหลากหลายของโครงการ/กิจกรรม 3) ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ใหญ่ 4) จำนวนคนที่ได้รับการพัฒนา 5) คุณภาพของการพัฒนา 6) ความหลากหลายและศักยภาพของเครือข่ายจิตอาสา 7) ความตรงต่อเวลาในการดำเนินการตามแผนและ 8) ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน/โรงเรียน รายละเอียดมีดังนี้

โดยภาพรวมโครงการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรม ผ่านความร่วมมือรวมพลังระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับชุมชนในเขตปทุมวัน มีความสำเร็จของการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลัง อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย= 2.38) เมื่อวิเคราะห์แยกเป็นชุมชน/โรงเรียนพบว่า ชุมชนหลังวัดปทุมวนารามและโรงเรียนปทุมวันมีความสำเร็จ อยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย= 2.75) ส่วนชุมชนและโรงเรียนอื่น ๆ อยู่ในระดับดี โดยเรียงตามลำดับคะแนนดังนี้ ชุมชนวัดดวงแข โรงเรียนวัดดวงแข ชุมชนแฟลตสน.ปทุมวัน โรงเรียนวัดปทุมวนาราม โรงเรียนปลูกจิต ชุมชนบ้านครัวใต้ โรงเรียนวัดชัยมงคล และต่ำสุดคือชุมชนพัฒนาบ่อนไก่ (ค่าเฉลี่ย= 2.50, 2.38, 2.13, 2.13, 2.13, 2.00, 2.00, และ 1.88 ตามลำดับ) รายละเอียดดังตารางที่ 5.5

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม มีความสำเร็จของการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับชุมชนในเขตปทุมวันอยู่ในระดับดีมาก มีประเด็นที่เป็นข้อสังเกต 5 ประเด็นคือ 1) ประธานชุมชนเป็นคนใหม่ที่ไม่มีความรู้ในการบริหารชุมชน แต่มีจิตใจมุ่งมั่นที่จะพัฒนาชุมชน พร้อมทั้งร่วมมือกับผู้วิจัยในการจัดกิจกรรมให้แก่ชุมชน ถึงแม้ในระยะแรกประธานชุมชนจะท้อที่คนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ แต่เมื่อเห็นผู้วิจัยประจำชุมชนเข้าชุมชนบ่อย เมื่อเดินเข้าชุมชนจะมีคนในชุมชนร้องทักว่า “ จุฬามาแล้ว” สะท้อนว่าคนในชุมชนให้การยอมรับผู้วิจัยประจำชุมชนและเป็นที่สร้างกำลังใจให้ประธานชุมชน ดังนั้นเวลาผู้วิจัยประจำชุมชนให้คำแนะนำอะไร ผู้นำชุมชนก็มีความศรัทธาพร้อมที่จะทำตามคำแนะนำ ดังที่ผู้นำชุมชนพูดว่า “ อาจารย์จะให้ผมทำอะไร ผมทำทั้งนั้น เพราะอาจารย์จึงทำให้ผมมีกำลังใจที่จะทำงานต่อไป” 2) บุคลิกภาพของผู้วิจัยประจำชุมชน เป็นผู้ที่ใจเย็น มีความอดทน ยืดหยุ่น เป็นกันเอง เข้าใจคนในชุมชน และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง เห็นได้จากการที่เข้าชุมชนใหม่ ๆ คนในชุมชนยังไม่ให้ความไว้วางใจ ผู้วิจัยประจำชุมชนก็พยายามเข้าชุมชนให้บ่อย มีเวลา 10-20 นาที ผู้วิจัยประจำชุมชนก็จะแวะเข้าชุมชนทักทายคนในชุมชน และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชน พยายามหาทางช่วยเหลือชุมชน หาวิธีการเข้าชุมชน โดยจับจุดเรื่องสุขภาพของคนผู้สูงอายุในชุมชน และพยายามชักจูงให้คนในชุมชนมองเห็นประโยชน์ของการออกกำลังกาย โดยการสร้างแกนนำการออกกำลังกายให้แก่คนในชุมชน เพื่อให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ จนกระทั่งปัจจุบันชุมชนมีแกนนำในการนำการออกกำลังกายโดยการรำไม้พลอง และเต้นแอโรบิค 3) ลักษณะของชุมชนถึงแม้จะมีความขัดแย้งกัน แต่เป็นความขัดแย้ง

เกี่ยวกับการเมืองระดับชุมชน ระหว่างคณะกรรมการชุมชนกลุ่มเก่ากับกลุ่มใหม่ แต่ทุกคนก็พร้อมที่จะร่วมมือกัน เมื่อเห็นผลงานของคณะกรรมการชุมชนใหม่ที่ทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง และเป็นความภาคภูมิใจของคนในชุมชนที่เขาเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมพัฒนาชุมชนด้วยตัวเอง ซึ่งจากการที่คนในชุมชนไม่ร่วมทำกิจกรรมของชุมชน หลังจากเห็นผลงานของคณะกรรมการชุดใหม่ที่ชัดเจน ทำให้คนในชุมชนร่วมมือกันมากขึ้น มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุซึ่งมีสมาชิก 99 คน ร่วมกันคิดกิจกรรมพัฒนาชุมชน และมีการต่อยอดโครงการฯ โดยทำโครงการขอหนังสือ 280 เล่ม จากมูลนิธิกระจกเงา เด็กในชุมชนเขียนโครงการสร้างศูนย์สร้างสรรค์ในชุมชน ได้ทุนมา 30,000 บาทจากศูนย์สร้างสรรค์(พรค.) และกชน.เขตปทุมวัน ได้จัดให้ชุมชนเป็นต้นแบบการพัฒนาการเรียนรู้ ได้รับงบประมาณ 2 แสนบาทจากเขตปทุมวันในการสร้างศูนย์ไอทีของชุมชน พร้อมเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ได้รับจากกระทรวงไอซีที

ส่วนโรงเรียนปทุมวันมีความสำเร็จของการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับชุมชนในเขตปทุมวันอยู่ในระดับดีมาก มีประเด็นที่เป็นข้อสังเกต 5 ประเด็นคือ 1) ผู้บริหารมีประสบการณ์เข้าร่วมในโครงการวิจัยกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และทำให้โรงเรียนมีนวัตกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนได้ผลประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองในระดับดีมาก จึงทำให้ผู้บริหารเชื่อมั่นว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะช่วยให้โรงเรียนมีนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่ ๆ อีกที่จะทำให้โรงเรียนได้รับผลประเมินคุณภาพรอบสามในระดับดีมากอีก 2) ผู้บริหารมีเป้าหมายที่ต้องการให้พัฒนาที่ชัดเจน และบอกถึงความต้องการให้ช่วยเหลืออย่างเด่นชัด เช่น ต้องการพัฒนาการอ่านภาษาไทยของนักเรียน เนื่องจากมีความเชื่อว่าถ้านักเรียนสามารถอ่านภาษาไทยได้เข้าใจจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาด้านอื่น ๆ ของนักเรียนด้วย 3) ผู้บริหารสามารถพึ่งตนเองได้ สามารถหาเครือข่ายจิตอาสาด้วยตนเองได้ เช่น หาครูที่เกษียณแล้วแต่สามารถสอนการอ่านภาษาไทยได้เก่งและสนุกมาอบรมครูในโรงเรียน เป็นต้น 4) ติดตามงาน ผู้บริหารจะติดตามกำกับให้ครูที่เข้าอบรมเทคนิคการจัดการเรียนการสอนกระบวนการคิด ให้นำความรู้ที่ได้รับมาขยายผลให้แก่ครูคนอื่น ๆ 5) การมีส่วนร่วมคิด ผู้บริหารโรงเรียนปทุมวันจะเข้าร่วมประชุมกับผู้วิจัยทุกครั้ง และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6) ผู้วิจัยประจำชุมชน มีความยืดหยุ่นในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมในโรงเรียนปทุมวัน เพราะโรงเรียนจะมีงานอื่นๆเข้ามาแทรกจนทำให้ต้องเลื่อนการจัดกิจกรรมออกไป เช่น การประเมินคุณภาพจากหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียน

ตารางที่ 5.3 ผลการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับชุมชนในเขตปทุมวันในระดับโครงการ/กิจกรรม จำแนกตามชุมชน/โรงเรียน

ชุมชน/โรงเรียน	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ								สรุปผล
	1	2	3	4	5	6	7	8	
ชุมชนวัดดวงแข									
1.กิจกรรมหนังสือเดินเท้าเรื่องเล่าเดินทาง (TK Mobile library) (การศึกษา)	3	2	3	3	2	3	3	2	2.63 (ดีมาก)
2. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อฝึกทักษะการแก้ปัญหาสำหรับเด็ก (การศึกษา)	2	2	3	3	3	3	1	2	2.38 (ดี)
3. กิจกรรมวันเด็ก (การศึกษา)	3	2	3	3	3	3	1	2	2.50 (ดี)
4. กิจกรรมอบรมการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นข้อมูลและนำเสนอข้อมูลในเรื่องยาเสพติด (การศึกษาและสังคม)	3	2	3	2	3	1	3	2	2.38 (ดี)
5.กิจกรรมพัฒนาชุมชน (สังคม)	3	2	3	3	3	2	1	3	2.50 (ดี)
6. กิจกรรมงานประดิษฐ์ (สังคม)	3	2	3	2	3	3	1	3	2.50 (ดี)
7. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน (สังคม)	3	2	3	1	3	2	1	1	2.00 (ดี)
โรงเรียนวัดดวงแข									
1. กิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการอ่าน (การศึกษา)	3	2	2	3	3	3	1	2	2.38 (ดี)
2. กิจกรรมเสริมสร้างความสามารถทางวิชาการเพื่อสอบ O-NET วิชาภาษาอังกฤษ (การศึกษา)	3	2	3	3	3	2	2	2	2.50 (ดี)
3. กิจกรรมเสริมสร้างความสามารถทางวิชาการเพื่อสอบ O-NET วิชาภาษาไทย (การศึกษา)	3	2	3	3	3	2	2	2	2.50 (ดี)
4.กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนภาษาไทยและการใช้สื่อการสอนในระดับประถมศึกษาที่เน้นกระบวนการคิด (การศึกษา)	3	2	3	2	3	1	2	2	2.25 (ดี)
5. กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นกระบวนการคิดในระดับประถมศึกษา (การศึกษา)	3	2	3	2	3	1	2	2	2.25 (ดี)
6. กิจกรรมคลินิกวิจัยในชั้นเรียน (การศึกษา)	3	2	3	3	3	1	3	2	2.50 (ดี)
7. กิจกรรมพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา (การศึกษา)	2	2	2	3	3	3	1	2	2.25 (ดี)

ชุมชน/โรงเรียน	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ								สรุปผล
	1	2	3	4	5	6	7	8	
ชุมชนบ้านครัวใต้									
1.กิจกรรมชมรมคฤหัสถ์ (การศึกษา สังคม และ วัฒนธรรม)	2	2	2	3	2	3	3	3	2.50 (ดี)
โรงเรียนวัดชัยมงคล									
1. กิจกรรมพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โครงการคณิตศาสตร์ ง่ายนิดเดียว (การศึกษา)	3	2	2	2	3	3	3	2	2.50 (ดี)
2. กิจกรรมสอนเสริมการทำข้อสอบ O-NET(การศึกษา)	3	2	2	2	3	3	3	2	2.50 (ดี)
ชุมชนแฟลต สน.ปทุมวัน									
1.กิจกรรมเสริมความรู้ทางศิลปะ/วิชาการ (การศึกษา)	3	3	3	2	3	1	3	2	2.50 (ดี)
2.กิจกรรมฝึกทักษะการทำเครื่องประดับจากลูกปัด (การศึกษา)	3	2	3	2	3	1	1	2	2.13 (ดี)
3.กิจกรรมฝึกทักษะด้านกีฬา (การศึกษา)	2	3	3	2	3	3	3	2	2.63 (ดีมาก)
โรงเรียนปทุมวัน									
1. กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนภาษาไทยและการใช้สื่อการสอนในระดับประถมศึกษาที่เน้นกระบวนการคิด (การศึกษา)	3	2	3	2	3	1	2	3	2.38 (ดี)
2. กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นกระบวนการคิดในระดับประถมศึกษา (การศึกษา)	3	2	3	2	3	1	2	3	2.38 (ดี)
3. กิจกรรมการพัฒนาครูด้านเทคนิคการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กประถมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน (การศึกษา)	3	2	3	2	1	1	1	3	2.00 (ดี)
4. กิจกรรมทบทวนความรู้และพัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบ ONET (การศึกษา)	3	3	3	2	3	3	3	2	2.75 (ดีมาก)
5. กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการการทำรูปหอมสมุนไพร และบรรจุภัณฑ์สวยงาม (สังคม)	3	2	3	2	1	1	1	3	2.00 (ดี)
6. กิจกรรมการสาธิตการสอนรำกลองยาวให้สนุกสนาน (วัฒนธรรม)	3	2	3	2	3	3	2	2	2.50 (ดี)
ชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม									
1. กิจกรรมส่งเสริมความรู้ป้องกันยาเสพติด(สังคม)	3	2	2	3	3	3	1	2	2.38 (ดี)
2. กิจกรรมการบริหารพื้นที่และไร่ไม้พลอง (สังคม)	3	3	3	3	2	3	3	3	2.88 (ดีมาก)

ชุมชน/โรงเรียน	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ								สรุปผล
	1	2	3	4	5	6	7	8	
3. กิจกรรมทดสอบสมรรถภาพและสถิติการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย (สังคม)	3	2	3	2	2	3	1	3	2.38 (ดี)
4. กิจกรรมแอโรบิกเพื่อสุขภาพ(สังคม)	3	3	3	3	2	3	3	3	2.88 (ดีมาก)
5. กิจกรรมวันฉัตรมงคล (วัฒนธรรม)	3	2	3	3	2	1	1	3	2.25 (ดี)
6. กิจกรรมหนังสือเดินเท้าเรื่องเล่าเดินทาง (TK Mobile library) (การศึกษา) (การศึกษา)	3	3	3	3	2	3	3	3	2.88 (ดีมาก)
โรงเรียนวัดปทุมวนาราม									
1. กิจกรรมการพัฒนาครูด้านเทคนิคการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กประถมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน (การศึกษา)	2	2	3	2	3	1	2	2	2.13 (ดี)
2. กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นกระบวนการคิดในระดับประถมศึกษา (การศึกษา)	2	2	3	2	3	1	2	2	2.13 (ดี)
3. กิจกรรมทบทวน ONET (การศึกษา)	3	1	2	3	2	3	2	1	2.13 (ดี)
4. กิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพวัยรุ่น (การศึกษา)	3	2	3	3	2	1	1	1	2.00 (ดี)
ชุมชนพัฒนาบ่อนไก่									
1. กิจกรรมทัศนศึกษาเขาดินวนาสวนสัตว์คู่ชีวิต (การศึกษา)	3	2	3	2	3	3	1	3	2.50 (ดี)
2. กิจกรรมการบริจาคอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (สังคม)	3	2	3	3	3	1	1	2	2.25 (ดี)
3. กิจกรรมค่ายบ่อนไก่ศึกษา ครั้งที่ 1(สังคม)	3	2	3	2	3	3	1	2	2.38 (ดี)
4. กิจกรรมการสอนวิธีการนวดหน้า เท้า และข้อสำหรับผู้สูงอายุ (สังคม)	3	1	2	3	3	2	2	2	2.25 (ดี)
5. กิจกรรมการบริจาครถเข็นนั่งให้ผู้สูงอายุและผู้พิการ (สังคม)	3	2	3	1	3	2	1	2	2.13 (ดี)
โรงเรียนปูลูกจืด									
1. กิจกรรมการพัฒนาครูด้านเทคนิคการสอนทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับเด็กประถมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน (การศึกษา)	2	2	3	2	3	1	2	2	2.13 (ดี)

ชุมชน/โรงเรียน	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ								สรุปผล
	1	2	3	4	5	6	7	8	
2. กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นกระบวนการคิดในระดับประถมศึกษา(การศึกษา)	2	2	3	2	3	1	2	2	2.13 (ดี)
3. กิจกรรมการสอนคณิตศาสตร์ เพื่อการเตรียมสอบ O-NET ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (การศึกษา)	3	3	3	2	3	3	3	2	2.75 (ดีมาก)
4. กิจกรรมสัมมนาเทคนิคทางจิตวิทยาเพื่อการจัดการชั้นเรียนและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน (การศึกษา)	3	2	3	2	3	2	1	3	2.38 (ดี)
5. กิจกรรมรวมพลคนรักปลูกจิต (การศึกษา)	3	2	3	2	2	1	1	2	2.00 (ดี)

หมายเหตุ 1 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ 1 จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม 2 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ 2 คนใหม่ที่เข้าร่วมกิจกรรมในกรณีมีการจัดต่อเนื่องหลายครั้ง 3 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ 3 ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม 4 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ 4 งบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมต่อครั้ง 5 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ 5 ประเภทของจิตอาสาที่เข้ามาช่วย 6 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ 6 อัตราส่วนจิตอาสาต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม 7 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ 7 ความต่อเนื่องของการให้บริการ และ 8 หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ 8 ผลการพัฒนา (ก่อน-หลัง) และตัวบ่งชี้แต่ละตัวมีคะแนนเต็ม 3 คะแนน

ตารางที่ 5.4 จำนวนโครงการ/กิจกรรม ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเฉลี่ยของคะแนนความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมจำแนกตามชุมชน/โรงเรียน

ชุมชน/โรงเรียน	จำนวนโครงการ/ กิจกรรม	ประเภทโครงการ/กิจกรรม			คะแนนความสำเร็จ		
		การศึกษา	สังคม	วัฒนธรรม	Min	Max	ค่าเฉลี่ย
ชุมชนวัดดวงแข	7	3	3	1*	2.00	2.63	2.41
โรงเรียนวัดดวงแข	6	6	-	-	2.25	2.50	2.38
ชุมชนบ้านครัวใต้	1	1*	-	-	2.50	2.50	2.50
โรงเรียนวัดชัยมงคล	2	2	-	-	2.50	2.50	2.50
ชุมชนแฟลต สน.ปทุมวัน	3	3	-	-	2.13	2.63	2.42
โรงเรียนปทุมวัน	6	4	1	1	2.00	2.75	2.33
ชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม	6	1	4	1	2.25	2.88	2.60
โรงเรียนวัดปทุมวนาราม	4	4	-	-	2.00	2.13	2.09
ชุมชนพัฒนาบ่อนไก่	5	1	4	-	2.13	2.50	2.30
โรงเรียนปลูกจิต	5	5	-	-	2.00	2.75	2.28

หมายเหตุ * หมายถึงกิจกรรมที่มีการบูรณาการระหว่างการศึกษา สังคม และวัฒนธรรม

ตารางที่ 5.5 ผลการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับชุมชนในเขตปทุมวันในระดับชุมชน/โรงเรียน

ชุมชน/โรงเรียน	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จระดับชุมชน/โรงเรียน								ค่าเฉลี่ยคะแนนความสำเร็จ	สรุปผลความสำเร็จ
	1	2	3	4	5	6	7	8		
ชุมชนวัดดวงแข	2	3	3	2	2	3	3	2	2.50	ดี
โรงเรียนวัดดวงแข	2	3	3	2	3	2	3	1	2.38	ดี
ชุมชนบ้านครัวใต้	2	1	3	1	3	2	2	2	2.00	ดี
โรงเรียนวัดชัยมงคล	2	1	3	2	2	2	3	1	2.00	ดี
ชุมชนแฟลต สน.ปทุมวัน	2	2	3	1	3	2	3	1	2.13	ดี
โรงเรียนปทุมวัน	2	3	3	2	3	3	3	3	2.75	ดีมาก
ชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม	3	3	3	2	2	3	3	3	2.75	ดีมาก
โรงเรียนวัดปทุมวนาราม	2	2	3	1	3	2	3	1	2.13	ดี
ชุมชนพัฒนาบ่อนไก่	2	2	3	1	2	2	2	1	1.88	ดี
โรงเรียนปทุมจิต	2	2	3	2	3	2	2	1	2.13	ดี
รวมเฉลี่ยทั้งโครงการ	2	2	3	2	3	2	3	2	2.38	ดี

หมายเหตุ 1 หมายถึงตัวบ่งชี้ที่ 1 ความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรมย่อย 2 หมายถึงตัวบ่งชี้ที่ 2 ความหลากหลายของโครงการ/กิจกรรม 3 หมายถึงตัวบ่งชี้ที่ 3 ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการฯใหญ่ 4 หมายถึงตัวบ่งชี้ที่ 4 จำนวนคนที่ได้รับการพัฒนา 5 หมายถึงตัวบ่งชี้ที่ 5 คุณภาพของการพัฒนา 6 หมายถึงตัวบ่งชี้ที่ 6 ความหลากหลายและศักยภาพของจิตอาสา 7 หมายถึงตัวบ่งชี้ที่ 7 ความตรงต่อเวลาในการดำเนินการตามแผนและ 8 หมายถึงตัวบ่งชี้ที่ 8 ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน/โรงเรียน

5.3.3 ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ฯในระยะสรุปผลการดำเนินงานโครงการ (summarize phase)

จากการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับชุมชนในเขตปทุมวัน ในระยะสรุปผลการดำเนินโครงการ ผู้วิจัยนำเสนอผลการสังเคราะห์เป็น 4 หัวข้อ คือ 1) ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ หรืออุปสรรคที่มีต่อผลการดำเนินงาน และ 2) เงื่อนไขหรือองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดความสำเร็จหรือยั่งยืน 3) คุณลักษณะของสถาบันอุดมศึกษาที่จะเป็นองค์กรพี่เลี้ยง 4) รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรมของชุมชน รายละเอียดมีดังนี้

1) ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ หรืออุปสรรคที่มีต่อผลการดำเนินงาน

ผลการสังเคราะห์ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จหรืออุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลัง แยกเป็นด้านชุมชน ผู้วิจัย และเครือข่ายจิตอาสา มีดังนี้

3.1) ด้านชุมชน

(1) **สื่อกลางในการเข้าชุมชน** ในหลาย ๆ ชุมชน ผู้วิจัยไม่สามารถติดต่อหรือพบตัวประธานชุมชน ผู้นำชุมชน หรือคณะกรรมการชุมชนได้ จึงใช้ยุทธวิธีหาสื่อกลางในการเข้าชุมชน ซึ่งเป็นผู้ที่คนในชุมชนรู้จัก เลื่อมใส ศรัทธา เพื่อเป็นสื่อกลางนำไปพบกับประธานชุมชน ผู้นำหรือแกนนำชุมชน รวมทั้งช่วยอธิบายจุดมุ่งหมายของโครงการฯ เช่นผู้อาวุโสในเขตปทุมวัน ที่ได้รับความเชื่อถือจากคนในชุมชน เจ้าหน้าที่การศึกษาจากระบบโรงเรียนและตามอัธยาศัย(กสน.) ผู้บังคับบัญชาสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน เป็นต้น

(2) **การเปลี่ยนผู้นำชุมชน** ผู้วิจัยชุมชนประสานงานกับประธานชุมชนเป็นที่เข้าใจกันแล้ว เมื่อมีการเปลี่ยนประธานชุมชนคนใหม่ ซึ่งมักจะเป็นคนละฝ่ายกับประธานชุมชนคนเดิม จึงทำให้การดำเนินงานไม่ได้ตามแผน ผู้วิจัยต้องประสานสัมพันธ์กับประธานชุมชนคนใหม่ให้เข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ จึงจะสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ต่อไป

(3) **การมีส่วนร่วมคิดของคนในชุมชน** โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่คิดระหว่างประธานชุมชน แกนนำชุมชนกับผู้วิจัย คนในชุมชน(รวมทั้งครูในโรงเรียน) ไม่ได้มีส่วนร่วมในการคิดกิจกรรม หรือวางแผนการดำเนินงาน ดังนั้นกิจกรรมที่จัดขึ้นอาจจะไม่ใช่ความต้องการที่แท้จริงของคนในชุมชน จึงทำให้บางกิจกรรมมีคนร่วมน้อย หรือบางกิจกรรมที่คนในชุมชนรับปากว่าจะเข้าร่วมแต่ถึงเวลาไม่ได้เข้าร่วม เช่นการอบรมครู หรือบางกิจกรรมไม่มีคนร่วมจนต้องยกเลิกกิจกรรมไป

(4) **ความเข้าใจในโครงการฯ** คนในชุมชนส่วนใหญ่คุ้นเคยกับการเป็นผู้รับในรูปสิ่งของและเงินทอง ดังนั้นเมื่อโครงการฯ เข้าสู่ชุมชนในรูปของกิจกรรมที่ไม่ใช่การบริจาคสิ่งของหรือเงินทองจึงทำให้คนในชุมชนไม่สนใจเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรม ในระยะหลังคนในชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ ดีขึ้น และเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น เช่นกิจกรรมศิลปะซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำระหว่างแม่กับลูก คนในครอบครัว กิจกรรมพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นการร่วมแรงพัฒนาชุมชนของคนในชุมชน เป็นต้น

(5) **การประชาสัมพันธ์** การดำเนินโครงการฯ ส่วนใหญ่ผู้วิจัยจะติดต่อประสานงานกับประธานชุมชนหรือแกนนำชุมชน ดังนั้นการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน จึงมอบหมายให้ประธานชุมชนหรือคณะกรรมการชุมชนดำเนินการ ด้วยเหตุที่คนภายในชุมชนหรือ

คณะกรรมการชุมชนมีความขัดแย้งและแตกแยกกัน ทำให้การประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรม จึงไม่ทั่วถึง ดังนั้นในช่วงต้นของการดำเนินโครงการฯ ผู้วิจัยจะต้องไปเคาะประตูรายบ้านเพื่อเชิญชวนให้มาร่วมกิจกรรม เช่นชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม ในช่วงหลังคนในชุมชนเข้าใจโครงการฯ มากขึ้น และกล้าเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น เช่นกิจกรรมตรวจสุขภาพ

(6) ช่วงเวลาว่างไม่ตรงกัน เนื่องจากคนในชุมชนมีหลากหลายอาชีพ ดังนั้นช่วงเวลาว่างที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ จึงไม่ตรงกับช่วงเวลาที่เหมาะสม บางกิจกรรมต้องจัดในช่วงเย็นหลังเลิกเลิกเรียนแล้ว บางกิจกรรมจัดในช่วงปิดภาคเรียน ที่เครือข่ายจิตอาสาว่าง แต่กลุ่มเป้าหมายไม่ว่าง ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ ทำให้บางกิจกรรมต้องเลื่อน หรือยกเลิก

(7) ภาพลักษณ์ของชุมชน หลายชุมชนที่มีภาพลักษณ์ของความขัดแย้งทางการเมือง ยาเสพติด เป็นต้น ทำให้เครือข่ายจิตอาสาบางกลุ่มไม่กล้าเข้าชุมชน เพราะกลัวว่าจะมีความเสี่ยงในด้านความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะแรกของโครงการฯ ผู้วิจัยก็ไม่กล้าเข้าชุมชนตามลำพัง หรือในช่วงเวลาเย็นค่ำ แต่เมื่อเข้าชุมชนระยะหนึ่งแล้ว คนในชุมชนคุ้นเคยกับผู้วิจัย และเครือข่ายจิตอาสาต่าง ๆ มากขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัย เครือข่ายจิตอาสา กล้าเข้าชุมชนมากขึ้น

(8) ฐานข้อมูลของชุมชน ชุมชนหลายชุมชนเคยมีหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เช่น นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยลงไปช่วยเหลืออยู่บ้าง นานๆ ครั้ง แต่ชุมชนไม่เคยมีฐานข้อมูลเครือข่ายจิตอาสาที่เคยช่วยเหลือชุมชน ประธานชุมชนไม่สามารถระบุเครือข่ายจิตอาสาที่จะมาช่วยพัฒนาชุมชนตามความต้องการหรือการแก้ปัญหาของชุมชนได้ จึงทำให้ชุมชนไม่สามารถพึ่งตนเองได้

(9) ประสบการณ์เดิมของชุมชน จากนโยบายของรัฐ ที่จะให้เงินพัฒนาชุมชนละ 1 ล้านบาท ในปีงบประมาณ 2551 สำนักงานเขตปทุมวัน ได้ให้ชุมชนบ้านครัวได้ และชุมชนแฟลตตำรวจสถานีนครบาลปทุมวัน จัดทำแผนแม่บทรอบที่ 1 และ 2 มีการจัดอบรมกับฝ่ายพัฒนาชุมชนของเขตปทุมวัน ให้ 2 ชุมชนได้จัดทำโครงการพัฒนาชุมชนๆ ละ 5 โครงการ ๆ ละ 2 แสนบาท ผ่านการพิจารณาของเขตปทุมวันเรียบร้อยแล้ว ส่งโครงการไปที่สำนักงานประมาณไปเรียบร้อยแล้ว เป็นเวลา 3 ปี แต่ไม่ได้รับการอนุมัติ ได้รับการแจ้งมาว่าไม่เข้าเกณฑ์ไม่มีเงิน และในปีงบประมาณ 2555 เขตปทุมวันได้เชิญชุมชนต่างๆ เข้าร่วมจัดทำแผนแม่บทอีก แต่ประธานชุมชนและแกนนำชุมชนไม่เชื่อว่าจะได้รับการอนุมัติโครงการอีก ประธานชุมชนและแกนนำชุมชนคิดว่าเป็นการสร้างผลงานของหน่วยงาน ไม่ใช่เพื่อชุมชน “มีแต่คำพูดหวาน ๆ หลอกให้ดีใจ” จึงทำให้ชุมชนไม่ไว้วางใจในหน่วยงานของรัฐ

3.2) ด้านผู้วิจัย

(1) การเข้าถึงความต้องการที่แท้จริงของชุมชน การเข้าชุมชนของผู้วิจัยประจำชุมชนในระยะแรก ๆ ไม่สามารถเข้าถึงชุมชนได้ คนในชุมชนมีความหวาดระแวงคนแปลกหน้า มักไม่ให้ข้อมูลที่เป็นจริง บางชุมชนมีการสั่งให้คนในชุมชนไม่ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยประจำชุมชน กล่าวว่าผู้วิจัยประจำชุมชนจะเข้าไปล้วงความลับในชุมชน กล่าวจะถูกหลอก เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง ผู้วิจัยประจำชุมชนต้องใช้เวลาในการเข้าชุมชน สานสัมพันธ์กับคนในชุมชน จนเกิดความไว้วางใจ จึงทำให้สามารถรู้ถึงความต้องการที่แท้จริงของชุมชน หรือทราบถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงได้

(2) ความถี่ของการเข้าชุมชนของผู้วิจัย ผู้วิจัยมีภาระทั้งงานประจำและงานอื่น ๆ มาก จึงทำให้การเข้าชุมชนไม่บ่อยมาก บางช่วงเวลาที่ว่างก็ไม่สามารถเข้าชุมชนได้ เช่นในช่วงเย็น บางช่วงเวลาที่ว่างไม่ตรงกับประเพณีชุมชน แขนงนำชุมชนหรือคณะกรรมการชุมชน ก็ไม่ได้เข้าชุมชน เนื่องจากความไม่คุ้นเคยกับชุมชน และภาพลักษณ์บางอย่างของบางชุมชน ระยะเวลาเมื่อเกิดความคุ้นเคยกับคนในชุมชนมากขึ้น ผู้วิจัยจึงเข้าชุมชนได้บ่อยขึ้น

(3) ความเข้าใจในบริบทของคนในชุมชน ผู้วิจัยรวมทั้งเครือข่ายจิตอาสาต้องเข้าใจในบริบทของคนในชุมชน เช่น เรื่องของการรักษาเวลา เมื่อกำหนดเวลาในการดำเนินกิจกรรมกว่าที่กลุ่มเป้าหมายจะรวมตัวกันได้ต้องใช้เวลานานมาก ครั้งแรก ๆ ผู้วิจัยจะตกใจที่เลยเวลามานานมากยังไม่เห็นกลุ่มเป้าหมายมาร่วมกิจกรรม ในระยะหลังกลุ่มเป้าหมายเข้าใจเรื่องของการรักษาเวลามากขึ้น กลุ่มเป้าหมายจะมารอก่อนเวลา เช่นกิจกรรมของ TK park ที่ชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม เมื่อจัดกิจกรรมครั้งแรก เครือข่ายจิตอาสาต้องรอกกลุ่มเด็ก ๆ เป็นเวลากว่าชั่วโมงจึงจะรวมตัวกันได้ เด็กบางคนวิ่งเข้าวิ่งออก โดยมีผู้ปกครองจำนวนหนึ่งคอยสังเกตการณ์ในการทำกิจกรรมอยู่ข้างนอก ซึ่งมีสีหน้าแววตาที่ไม่เป็นมิตร แต่ภายหลังจากดำเนินกิจกรรมได้ 2 ครั้ง กลุ่มเด็ก ๆ จะรีบมาเป็นฝ่ายรอก่อนเวลาที่นัดหมาย ผู้ปกครองมีความเข้าใจในโครงการมากขึ้น และไว้วางใจผู้วิจัย หรือการจัดกิจกรรมอบรมครูที่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถม ถึงเวลาที่กำหนด ยังไม่มีครูที่ส่งมาจากโรงเรียนในชุมชนของโครงการนี้มาเข้าอบรม ในขณะที่ผู้เข้าอบรมจากที่อื่น ๆ มากันหมดแล้ว หลังการโทรศัพท์ติดตาม ครูจึงทยอยเข้ารับการอบรม

(4) ความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน หลายชุมชนเวลานัดหมายการทำกิจกรรมเมื่อถึงเวลาจะมีการเลื่อนการจัดกิจกรรมออกไป หรือยกเลิกกิจกรรมไปเลย เช่นกิจกรรมการดูแลเครื่องใช้ไฟฟ้า เมื่อถึงเวลานัดหมายต้องยกเลิกกิจกรรมไป เนื่องจากประธานชุมชนแจ้งว่าไม่มีผู้สมัครเข้าร่วมกิจกรรม หรือการติดต่อนัดหมายระหว่างตัวแทนชุมชนกับเจ้าหน้าที่ของ TK park ในการจัดกิจกรรม เมื่อให้แจ้ง

สถานที่และเวลาที่จะจัดกิจกรรม มีบางชุมชนไม่แจ้งกลับ ภายหลังจึงแจ้งว่าไม่มีสถานที่ในการจัดกิจกรรม หรือการขอเลื่อนการจัดกิจกรรมคลินิกวิจัยไปเรื่อย ๆ โดยเครือข่ายจิตอาสาจะต้องเป็นฝ่ายติดตามสอบถามเวลาที่ทางโรงเรียนสะดวก ซึ่งได้รับแจ้งในภายหลังว่าสถานที่ไม่พร้อม เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องยืดหยุ่นในการดำเนินงาน เพื่อให้ทุกฝ่ายสะดวกและสามารถร่วมจัดทำกิจกรรมได้

3.3) เครือข่ายจิตอาสา

(1) การประชาสัมพันธ์โครงการฯ การประชาสัมพันธ์โครงการฯ ไปยังเครือข่ายจิตอาสาทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ 1) การประชาสัมพันธ์โครงการฯ ไปที่องค์การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานนิสิตสัมพันธ์ หอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์ 2) ประชาสัมพันธ์ไปตามคณะต่าง ๆ ผ่านแผ่นโปสเตอร์ 3) การประชาสัมพันธ์ผ่านทางจดหมายเชิญชวนหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายจิตอาสา เช่น โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ ฝ่ายมัธยม โรงเรียนสาธิตปทุมวัน โรงเรียนเตรียมอุดม คณะพยาบาล วิทยาลัยสภากาชาดไทย สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ และ 4) การประชาสัมพันธ์ทางวาจา กับเครือข่ายจิตอาสาที่เป็นเครือข่ายของผู้วิจัย เช่น คณาจารย์จากโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถม และฝ่ายมัธยม รวมทั้งคณาจารย์ในภาควิชาต่าง ๆ ในคณะครุศาสตร์ เป็นต้น การประชาสัมพันธ์โครงการฯ ด้วยวิธีการดังกล่าวเข้าถึงเพียงผู้นำกลุ่มเครือข่ายจิตอาสาเท่านั้น ไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์ถึงเครือข่ายจิตอาสาทุกคนให้เข้าใจในโครงการฯ ทั้งหมด ดังนั้นเครือข่ายจิตอาสาจึงทราบจุดประสงค์ของโครงการฯ เพียงคร่าว ๆ หรือทราบเพียงจุดประสงค์ของกิจกรรมย่อยที่ทำเท่านั้น ทำให้เครือข่ายจิตอาสาไม่ได้มีโอกาสในการมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาชุมชน

(2) การวางแผนงาน เครือข่ายจิตอาสาต่าง ๆ เช่น นิสิตชมรมต่าง ๆ ในทุกคณะจะมีการวางแผนงานพร้อมงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากทางคณะและมหาวิทยาลัยที่วางไว้ตลอดปี ดังนั้นเมื่อโครงการฯ มีการประชาสัมพันธ์ไปยังนิสิตในชมรมจึงมีปัญหาในเรื่องเวลาและงบประมาณที่จะลงชุมชน เนื่องจากโครงการฯ ไม่ได้อยู่ในแผนงานของนิสิตมาก่อน และนิสิตมีโครงการต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการอยู่แล้วตามแผน

2) เงื่อนไขหรือองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดความสำเร็จของการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังอย่างยั่งยืน

ผลการสังเคราะห์ พบว่า เงื่อนไขหรือองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดความสำเร็จของการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังอย่างยั่งยืนมี 4 ประเด็น ดังนี้

2.1) ศักยภาพของผู้นำชุมชน ผู้นำชุมชนได้แก่ประธานชุมชน แกนนำชุมชนส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดทำโครงการเพื่อนำเสนอหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนโครงการได้ถึงแม้ทางโครงการฯ จะได้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้นำชุมชนตั้งแต่เริ่มโครงการฯ โดยจัดอบรมการเขียนโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน เพื่อให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ แต่ผู้นำชุมชนยังไม่สามารถเขียนโครงการหรือจดหมายขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานต่าง ๆ ได้ มีเพียงผู้นำชุมชนบางคนที่มีศักยภาพ เช่น ผู้นำชุมชนหลังวัดปทุมวนารามที่เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองจนสามารถพึ่งตนเอง หาเครือข่ายจิตอาสาเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หรือผู้บริหาร โรงเรียนปทุมวัน ที่มีศักยภาพในการเรียนรู้สูง ได้แนวคิดจากโครงการฯ สามารถนำไปต่อยอดได้ เช่น การจัดประชุมผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็ก LD ทำให้เกิดเครือข่ายผู้ปกครองเด็ก LD ที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดูแลเด็ก LD หรือการเชิญตำรวจสถานีตำรวจนครบาลปทุมวันมาให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่นักเรียน เป็นต้น

2.2) การติดตามและต่อยอดงานของผู้นำชุมชน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชนสามารถพัฒนาแล้วเห็นผลทันที ไม่เหมือนการพัฒนาคนที่ต้องอาศัยเวลา และการติดตามอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการไปแล้ว จะต้องมีการติดตาม หรือกระตุ้นอย่างต่อเนื่องจากประธานชุมชน แกนนำชุมชน หรือคณะกรรมการชุมชน และมีการคิดโครงการต่อยอด เช่น การพัฒนาการอ่านของเด็กในชุมชนหลังวัดปทุมวนารามที่ได้รับการพัฒนาจากเครือข่ายจิตอาสา TK park มีการต่อยอดโครงการฯ เช่น เขียนโครงการขอหนังสือ 280 เล่ม จากมูลนิธิกระเจียว ขอนิสิตช่วยจัดหนังสือ และส่งเด็กในชุมชนเข้าอบรมและเขียนโครงการสร้างศูนย์สร้างสรรค์ในชุมชน ซึ่งได้ทุนมา 30,000 บาทจากศูนย์สร้างสรรค์(พรด.) ชุมชนได้คอมพิวเตอร์จากกระทรวงไอซีที นอกจากนั้นทางชุมชนยังได้จัดทำโครงการของบประมาณ 2 แสนบาทจากเขตปทุมวันเพื่อทำศูนย์ไอทีชุมชน เป็นต้น หรือตัวอย่างเช่น การอบรมครูในเรื่องเทคนิคการสอนภาษาไทยและการใช้สื่อการสอนที่เน้นกระบวนการคิด หลังจากผ่านการอบรมแล้วผู้บริหารควรมีการติดตามผลว่าครูที่ผ่านการอบรมแล้วได้นำความรู้ นำมาสู่การปฏิบัติหรือไม่ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนปทุมวันได้มีการติดตามครูอย่างใกล้ชิด จึงเห็นผลงานของครูที่เข้าอบรมอย่างเป็นรูปธรรม เช่น สื่อการสอนที่ผลิตขึ้น ผลิตภัณฑ์รูปหอม รวมทั้งการจัดทำหลักสูตรการทำรูปหอมเป็นหลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น

2.3) เจ้าหน้าที่ประสานงาน จากการที่ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่มีศักยภาพในการสร้างเครือข่ายจิตอาสาในการพัฒนาชุมชน ชุมชนยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้ จึงต้องมีเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยทำหน้าที่ประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน และเครือข่ายจิตอาสา พร้อมทั้งฝึกผู้นำชุมชน ให้เรียนรู้วิธีการติดต่อประสานงาน การสร้างเครือข่าย เช่นทางโครงการฯ ได้ติดต่อประสานงานให้ประธานชุมชน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน เด็กและเยาวชนในชุมชนได้พบและร่วมกันคิดวางแผนการจัดกิจกรรมกับเจ้าหน้าที่ TK park เมื่อชุมชนเกิดการเรียนรู้ เช่นชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม สามารถติดต่อประสานงานกับ TK park โดยตรงในการขอความช่วยเหลือต่าง ๆ เช่น ขอนหนังสือ ขอบัตรสมาชิกห้องสมุด TK park ให้แก่เด็กในชุมชน ชุมชนจึงเกิดการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

2.4) การพึ่งตนเอง การดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษาสังคม และวัฒนธรรมของชุมชนในเขตปทุมวัน จะประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนได้ ชุมชนจะต้องพัฒนาตนเองและพึ่งตนเองได้ ไม่ต้องหวังพึ่งเครือข่ายจิตอาสาตลอดไป จะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและสร้างความภาคภูมิใจให้แก่คนในชุมชน ตัวอย่างเช่นชุมชนหลังวัดปทุมวนาราม ในระยะแรกต้องใช้เครือข่ายจิตอาสาในการพัฒนาแกนนำของชุมชนในการออกกกำลังกายด้วยการรำไม้พลอง การเดินแอโรบิก จนปัจจุบันในชุมชนมีการออกกกำลังกายด้วยการเดินแอโรบิกและการบริหารลมปราณซึ่งทุกวัน นำโดยแกนนำทั้งเด็กและผู้ใหญ่ของชุมชน รวมทั้งการรวมกลุ่มต้นแบบผู้นำกายบริหารลมปราณไปสาธิตให้แก่ชุมชนอื่น ๆ โดยการประสานกับคณะสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3) คุณลักษณะของสถาบันอุดมศึกษาที่จะเป็นองค์กรพี่เลี้ยง

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับชุมชนในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ของชุมชนเขตปทุมวัน พบว่า สถาบันอุดมศึกษาที่จะเป็นองค์กรพี่เลี้ยงในการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษาสังคม และวัฒนธรรมของชุมชน จะประสบความสำเร็จได้ควรมีคุณลักษณะดังนี้

3.1) มินโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาชุมชน

สถาบันอุดมศึกษาที่จะเป็นองค์กรพี่เลี้ยงในการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษาสังคม และวัฒนธรรมของชุมชนต้องมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ซึ่งภารกิจอย่างหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษาก็คือการบริการชุมชน สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะบริการชุมชนระดับ

ภาคอุตสาหกรรม บริษัทห้างร้าน และธุรกิจขนาดใหญ่ ละเลยชุมชนขนาดเล็กที่ต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนนโยบายในการให้บริการชุมชน โดยมุ่งที่ชุมชนขนาดเล็ก เน้นที่การดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชน เพื่อพัฒนาให้ชุมชนเข้มแข็ง สามารถพัฒนาตนเองได้ จึงเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน ไม่ใช่เป็นเพียงแต่การไปบริการชุมชนเพียงครั้งคราว ทำให้ชุมชนไม่สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน

3.2) มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเฉพาะ

ในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ให้แก่ชุมชนผ่านความร่วมมือรวมพลังของสถาบันอุดมศึกษากับชุมชน จำเป็นต้องมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงานกับชุมชนโดยตรง เพื่อให้ชุมชนมีความไว้วางใจในตัวสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะมีหน่วยงานส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา หรือหน่วยงานประสานงานกับเครือข่ายกิจการนักศึกษาอยู่แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่จะดูแลในด้านการจัดสรรงบประมาณให้แก่โครงการ/กิจกรรมของนักศึกษา ประสานงานกิจกรรมคณะ เป็นต้น สถาบันอุดมศึกษาควรใช้หน่วยงานเหล่านี้รับผิดชอบ ทำหน้าที่ประสานงานกับชุมชนและเครือข่ายจิตอาสาต่าง ๆ โดย หัวหน้าหน่วยงานนี้จะมอบหมายหน้าที่สำคัญเป็นแกนกลาง ประสานงาน สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างชุมชนกับสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้นหัวหน้าหน่วยงานนี้จึงควรมีบุคลิกภาพอ่อนน้อม ถ่อมตน จริงใจ ใจเย็น อดทน ยืดหยุ่น และมีจิตอาสา เพื่อให้ชุมชนไว้วางใจ สามารถที่จะเข้าถึงชุมชน เข้าถึงความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ซึ่งจะทำให้การร่วมมือรวมพลังระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนในการพัฒนาชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ชุมชนมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

3.3) มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาชุมชนที่ชุมชนมีส่วนร่วม

ตามปกติสถาบันอุดมศึกษามีการจัดสรรงบประมาณประจำปีในการพัฒนาชุมชน อยู่ในงบประมาณส่วนที่เป็นของกิจกรรมนักศึกษาอยู่แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาไปพัฒนาชุมชนฝ่ายเดียวโดยชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนา ดังนั้นเพื่อให้ชุมชนมีการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงควรจัดสรรงบประมาณประจำปีในการพัฒนาชุมชนโดยเฉพาะสำหรับโครงการพัฒนาชุมชนที่ชุมชนมีส่วนร่วม โดยเน้นโครงการต่าง ๆ ต้องมาจากความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ตลอดจนเป็นโครงการต่อเนื่อง

3.4) มีบุคลากรที่มีความพร้อม

สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นองค์กรพี่เลี้ยงนอกจากจะมีหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการพัฒนาชุมชนโดยตรงแล้ว ควรจะต้องมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและชำนาญในการพัฒนาชุมชนในด้าน

ต่าง ๆ เพราะชุมชนส่วนใหญ่มีความต้องการที่ควรได้รับการพัฒนาทั้งด้านการศึกษา สังคม และ วัฒนธรรม เพื่อเป็นที่พึ่งให้แก่ชุมชนในการพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและชำนาญในหลากหลายสาขาอยู่แล้ว นอกจากนี้บุคลากรเหล่านี้ควรมีความเข้าใจในหลักการทำงานแบบร่วมมือร่วมพลัง และมีจิตอาสา ที่จะช่วยพัฒนาชุมชนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

4) รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรมของชุมชน

จากการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังฯ ผู้วิจัยได้พบปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเริง หรืออุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินงาน รวมทั้งเงื่อนไขหรือองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดความสำเริงอย่างยั่งยืน และไม่พบความแตกต่างระหว่างชุมชนที่คนในชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธกับอิสลาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชุมชนอิสลามเป็นชุมชนที่อยู่ในเมืองทำให้คนในชุมชนปรับตัวให้เข้ากับชุมชนเมืองมากขึ้น รวมทั้งรูปแบบความร่วมมือร่วมพลังที่ใช้กับชุมชนและโรงเรียนไม่พบความแตกต่าง จากองค์ความรู้ที่ได้ดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรมของชุมชน โดยมีรูปแบบเดียว มีองค์ประกอบดังนี้ 1) เป้าหมาย 2) วัตถุประสงค์ 3) หลักการ 4) กระบวนการ และ 5) ผลลัพธ์ รายละเอียดมีดังนี้

4.1) เป้าหมาย: คนในชุมชนมีความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรม

4.2) วัตถุประสงค์: เพื่อเสริมสร้างให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาคนในชุมชนให้มีความมั่นคงด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรม

4.3) หลักการ: ในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ให้แก่ชุมชน ใช้หลักการของการดำเนินงานแบบร่วมมือร่วมพลังดังนี้

(1) การสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ที่สนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชนเป็นได้ทั้งในลักษณะของการยึดกลุ่มเป้าหมายที่ชุมชนต้องการพัฒนาเป็นหลัก การยึดปัญหาของชุมชนเป็นหลัก และหรือการยึดความสนใจของชุมชนเป็นหลัก

(2) ความชำนาญเฉพาะทางของเครือข่ายจิตอาสา ในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ตามความต้องการที่มีความหลากหลายของชุมชนนั้น ควรยึดหลักเครือข่ายจิตอาสาที่มีความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นเครือข่ายจิตอาสาที่อยู่ภายในหรือภายนอกสถาบันอุดมศึกษาก็ได้ อาจเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่อยู่ในหรือนอกเขตที่ตั้งสถาบันอุดมศึกษา

(3) การมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การดำเนินการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ให้แก่ชุมชนต้องให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แก่ คนในชุมชน เครือข่ายจิตอาสา ผู้ประสานงาน/ตัวแทนจากสถาบันอุดมศึกษา มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ตั้งแต่ร่วมกันคิดวางแผนการพัฒนา การร่วมกันดำเนินงาน ร่วมติดตามและประเมินผลงาน และชื่นชมในผลงาน ซึ่งจะทำให้ทุกกลุ่มมีความรู้สึกเป็นเจ้าของช่วยการดำเนินไปสู่เป้าหมาย และเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน

(4) ความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน การดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ดังนั้นทุกฝ่ายจึงต้องมีความยืดหยุ่น ต้องไม่เน้นขั้นตอนในการดำเนินงานมากนัก ต้องเน้นที่ความเรียบง่ายในการปฏิบัติเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย

(5) ผู้ประสานงานต้องเข้าใจชุมชนและเป็นที่วางใจของชุมชน ในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ให้แก่ชุมชนในระยะที่ชุมชนยังไม่เข้มแข็งหรือยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้ จำเป็นต้องมีผู้ประสานงานจากสถาบันอุดมศึกษา เพราะชุมชนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเครือข่ายจิตอาสาได้ ด้วยศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาจะสามารถประสานและได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายจิตอาสาได้ ดีกว่าชุมชน แต่ตัวผู้ประสานงานเองนั้นก็ต้องมีความเข้าใจในชุมชนและเป็นที่ไว้วางใจของคนในชุมชนจึงจะสามารถประสานงานกับทุกฝ่ายได้สำเร็จ ผู้ประสานงานจะต้องเข้าชุมชนบ่อย ๆ สอบถามปัญหา และร่วมคิดร่วมปรึกษากับคนในชุมชน ซึ่งจะทำให้คนในชุมชนเกิดความไว้วางใจ ศรัทธา และเชื่อมั่นในโครงการฯ ว่าจะมีความจริงใจ สามารถช่วยพัฒนาชุมชนของเขาได้จริง ไม่ได้มุ่งหาผลประโยชน์จากชุมชน

(6) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงานต้องจัดให้มีการประชุมร่วมกัน เพื่อให้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ผู้นำชุมชน คนในชุมชน เครือข่ายจิตอาสา เจ้าหน้าที่เขต ศึกษาพิเศษเขต เจ้าหน้าที่การศึกษานอกระบบโรงเรียนและตามอัธยาศัย เป็นต้น

(7) การพัฒนาที่ยั่งยืน ในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ให้แก่ชุมชนต้องยึดหลักให้ชุมชนมีการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นโครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาขึ้นจึงต้องมุ่งเน้นที่การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุมากกว่าการพัฒนาที่ปลายเหตุ เช่นปัญหานักเรียนอ่อนด้านวิชาการ ต้องแก้ที่ต้นเหตุซึ่งประกอบด้วย ศักยภาพด้านการสอนของครู การติดตามงานของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของ เป็นต้น

(8) การบูรณาการ ในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ให้แก่ชุมชน ควรมีการพัฒนาเป็นภาพรวม โดยการบูรณาการระหว่างโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ให้ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ปัญหาของชุมชนมีหลายปัญหาที่เป็นปัญหาเดียวกับโรงเรียน บางปัญหาของชุมชนส่งผลให้เกิดปัญหาในโรงเรียนด้วย ดังนั้นในการแก้ปัญหาของชุมชนหรือโรงเรียนไม่ควรแยกส่วนกัน ควรต้องบูรณาการโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนกับชุมชนเข้าด้วยกัน และแก้ปัญหาไปด้วยกัน โดยให้ทั้งโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

(9) การพึ่งตนเอง การพัฒนาที่ยั่งยืน ส่วนหนึ่งต้องเกิดจากการที่ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นจึงควรเน้นในลักษณะของการพึ่งตนเอง มากกว่าคอยพึ่งเครือข่ายจิตอาสาจากที่อื่น ควรเป็นจิตอาสาจากคนในชุมชนที่พัฒนาชุมชนของตนเอง ซึ่งจะทำให้คนในชุมชนเกิดความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และยังสามารถขยายเครือข่ายไปช่วยในการพัฒนาชุมชนอื่น

4.4) กระบวนการ: การเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ให้แก่ชุมชนโดยรอบสถาบันอุดมศึกษา ใช้กระบวนการดำเนินงานดังนี้

(1) **สานสัมพันธ์** ผู้ประสานงานจากสถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนให้ชุมชนเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษาในการเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ชุมชน โดยการเข้าชุมชนบ่อยๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คนในชุมชนเกิดความไว้วางใจ

(2) **ค้นหาความต้องการที่แท้จริง** การเข้าชุมชนบ่อยๆ จนคนในชุมชนให้ความไว้วางใจ ผู้ประสานงานฯ จะได้ข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน

(3) **กำหนดทิศทาง** เมื่อทราบสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชนแล้ว ผู้ประสานงาน ผู้นำชุมชน คนในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น เจ้าหน้าที่เขต ศึกษาพิเศษเขต เจ้าหน้าที่การศึกษานอกระบบ โรงเรียนและตามอรัญชัย เป็นต้น ต้องร่วมกันคิด ร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเร่งด่วนที่ต้องการแก้ไขหรือความต้องการของชุมชน และร่วมกันพิจารณาหาเครือข่ายจิตอาสา

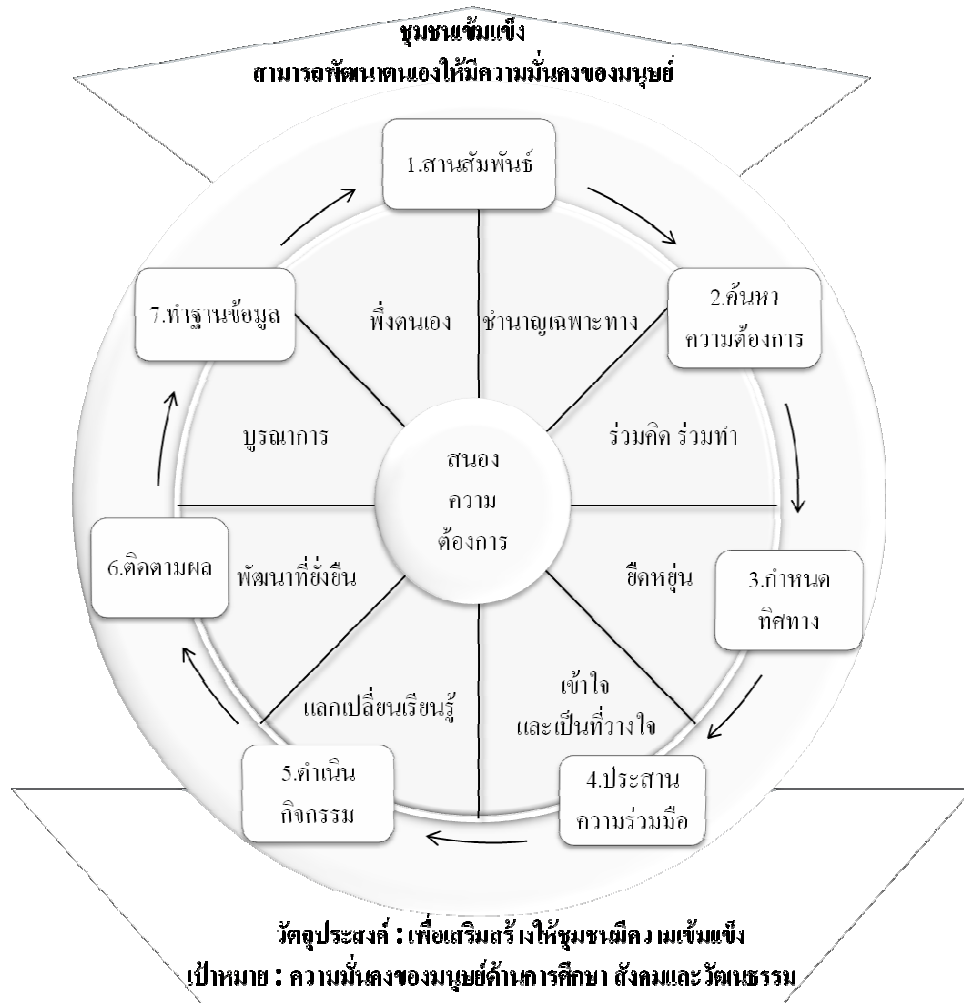
(4) **ประสานความร่วมมือ** การประสานความร่วมมือไปยังเครือข่ายจิตอาสา ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานทั้งในและนอกสถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีศักยภาพ โดยผู้ประสานงานฯ กับคนในชุมชนร่วมกันติดต่อประสานงานไปยังเครือข่ายจิตอาสา เพื่อพัฒนาให้ชุมชนเรียนรู้และสามารถพึ่งตนเองได้ต่อไปในอนาคต

(5) **ดำเนินกิจกรรม** ในการดำเนินงานทุกฝ่ายทั้งคนในชุมชน ผู้ประสานงานฯ กลุ่มเครือข่ายจิตอาสา เป็นต้น ต้องร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน แบ่งงานรับผิดชอบ และวางแผนการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง

(6) **ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง** ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มร่วมกันติดตามผลงานที่ปฏิบัติและช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินกิจกรรม และร่วมกันคิดพัฒนาการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

(7) **จัดทำฐานข้อมูลชุมชน** ข้อมูลของชุมชนในระดับครัวเรือน ระดับชุมชน รวมทั้งเครือข่ายต่าง ๆ ที่เข้ามาช่วยเหลือควรมีการจัดทำเป็นฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เพื่อให้สามารถพร้อมใช้ได้ทันที จะทำให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน

4.5) ผลลัพธ์: ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังจะทำให้ชุมชนรอบสถาบันอุดมศึกษามีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาตนเองให้มีความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรม อย่างยั่งยืน

ภาพที่ 5.1 รูปแบบการดำเนินงานแบบร่วมมือรวมพลังระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรมของชุมชน